

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KOP BÖLGESİ ÜNİVERSİTELERİ TURİZM
FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMAN
FAALİYETLERİNE BAKIŞ
AÇILARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sinan BÖLÜKBAŞ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Serdar BÜYÜKİPEKÇİ

KONYA- 2019

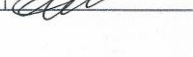
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	---	---

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Sinan BÖLÜKBAŞ
	Numarası	158117011006
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Serdar BÜYÜKİPEKCI
	Tezin Adı	Kop Bölgesi Üniversiteleri Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Bakış Açılarının İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Kop Bölgesi Üniversiteleri Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma .../.../.... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Dr.Öğr.Üyesi	Serdar BÜYÜKİPEKCI	
2	Dr.Öğr.Üyesi	Mustafa KARAKUŞ	
3	Dr.Öğr.Üyesi	Mustafa Sabır BOZOĞLU	

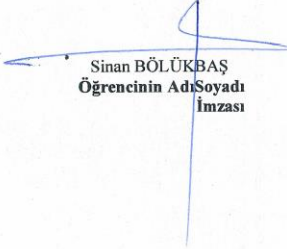
BİLİMSEL ETİK SAYFASI

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	--	---

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Sinan BÖLÜKBAŞ		
	Numarası	158117011006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tezin Adı	Kop Bölgesi Üniversiteleri Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Bakış Açılarının İncelenmesi		

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

 Sinan BÖLÜKBAŞ
 Öğrencinin Adı Soyadı
 İmzası

	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	
---	--	---

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Sinan BÖLÜKBAŞ		
	Numarası	158117011006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Serdar BÜYÜKİPEKÇİ		
Tezin Adı	Kop Bölgesi Üniversiteleri Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Bakış Açılarının İncelenmesi			

Bu araştırmayla ÜNİKOP kapsamındaki üniversitelerin turizm fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin boş zaman etkinliklerine karşı tutumlarının belirlenmesi, boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri ve boş zaman etkinliklerine ne sıklıkla katıldıkları, boş zaman tutumlarında cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, ailenin eğitim durumu, kalınan yer ve aile yaşam yerinin etkisinin olup olmadığının tespiti amaçlandı.

Veri analizinde %, ortalama, standart sapma analizlerinden yararlanılmıştır. Boş zaman tutumu farklılığını ortaya koymak amacı ile t testi ve ANOVA kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda anlamlı farklılığın ortaya çıkması durumunda, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için varyansların homojenliği kontrol edilmiş olup, varyansların homojen olması durumunda çoklu karşılaştırma testlerinden tukey testi, kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

Kop bölgesi üniversiteleri turizm fakültesi öğrencilerin boş zaman tutumlarında demografik özelliklerden gelir, aile yaşam yeri ve baba eğitimine göre bir değişiklik olmazken anne eğitiminin bilişsel ve duyuşsal alanda anlamlı farklılık oluşturduğu bulunmuştur. Yine cinsiyetin öğrencilerin boş zaman tutumunu etkilediği kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmüştür.

Sonuç olarak KOP bölgesi üniversiteleri turizm fakültesi son sınıf öğrencileri rekreasyon faaliyetlerine katılımın başarılarını artırdığını, rekreasyonel etkinliklere katılım için yeterli boş zamana sahip olduklarını fakat bu boş zamanlarını yeterli düzeyde olumlu kullanamadıklarını, üniversitenin sunduğu boş zaman olanaklarını yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman, Rekreasyon, KOP Bölgesi, Üniversite öğrencileri

	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	
---	---	---

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Sinan BÖLÜKBAŞ		
	Student Number	158117011006		
	Department	Recreation Management		
	Study Programme	Master'sDegree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Serdar BÜYÜKİPEKÇİ		
Title of the Thesis/Dissertation	Investigation of Students' Views on Leisure Activities of the Schools of Tourism of Kop Region Universities			

With this research, it is aimed to determine the attitudes of students studying in tourism faculties of universities within the scope of ÜNİKOP towards leisure activities, how they evaluate their leisure time and how often they participate in leisure activities, the aim of the study was to determine whether gender, socio-economic status, education level of the family, place of residence and family place of residence had an effect on leisure attitudes.

average, %, and standard deviation analyzes were used for data analyze. T test and ANOVA were used to reveal the difference of leisure attitude. In case of significant difference occur as a result of the analysis, the homogeneity of the variances was checked to determine which groups were different. And if the variances were homogeneous, tukey test was used. In the statistical analysis and interpretation of the data, $p < 0.05$ significance level was taken into consideration.

There was no change in the leisure time attitudes of the students of the tourism faculties of Kop region universities according to income, family place of residence and father education among demographic features. It was found that maternal education made a significant difference in cognitive and affective domains. It was seen that female students had a more positive attitude than male students, where gender affected students' leisure time attitude.

As a result, final year students from the tourism faculty of KOP universities stated that participation in recreation activities increased their success, and they stated that they had enough leisure time to participate in recreational activities but they could not use these leisure time positively and found that the leisure facilities offered by the university were inadequate..

Keywords: Leisure time, Recreation, KOP Area, University students

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	i
BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	vii
ÖNSÖZ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Zaman ve Boş Zaman.....	2
1.1.1. Zamanın kullanımı.....	2
1.1.2. Boş Zaman.....	3
1.2. Rekreasyon	5
1.2.1. Rekreasyonun Temel Özellikleri.....	7
1.2.2. Rekreasyona Duyulan Gereksinimin Nedenleri	8
1.2.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması	10
1.2.4. Boş Zamanların Değerlendirmesini Etkileyen Toplumsal Etmenler.....	11
1.3. Rekreasyonun Diğer Alanlarla İlişkisi	16
1.3.1. Rekreasyon ve Turizm İlişkisi.....	16
1.3.2. Rekreasyon ve Çevre İlişkisi	17
1.3.3. Rekreasyon ve Ekonomi.....	17
1.3.4. Rekreasyon ve Spor İlişkisi	17
1.3.5. Rekreasyon ve Oyun.....	18
1.4. Rekreasyon Eğitimi	19
1.5. Tutum	20
1.5.1. Tutumun Tanımı	21
1.5.2. Tutumun Öğeleri	22
1.6. Litaretürde Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Yapılmış Bazı Çalışmalar	23
2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	33
2.1. Evren ve Örneklem	33
2.2. Veri Toplama Araçları	33
2.3. Kişisel Bilgi Formu	34
2.4. Boş Zaman Tutum Ölçeği	34

2.5. Verilerin Toplanması ve Analizi	34
3.BULGULAR.....	36
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	57
ÖNERİLER.....	63
KAYNAKÇA.....	64
EKLER.....	69
Ek-1: Anket Formu	69
EK-2: Boş Zaman Tutum Ölçeği	71
ÖZGEÇMİŞ	73

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1.1. Rekreasyonun Sınıflandırılması (Karaküçük, 2005:77-79).....	11
Çizelge 1.2. Boş Zaman Katılımını Etkileyen Faktörler (Torkildsen, 2005:111). ...	15
Çizelge 3.1. Araştırma Katılımcılarının Demografik Özellikleri	36
Çizelge 3.2. “Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi Nasıldır? Sorusuna Verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri	37
Çizelge 3.2 incelendiğinde öğrencilerin %79,7’ si boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıyı artırdığını belirtmiştir.	37
Çizelge 3.3. “Haftalık Sahip Olduğunuz Boş Zaman Süresinin Size Göre Yeterliliği Nasıldır? Sorusuna Verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri	37
Çizelge 3.4. “Boş Zamanlarınızı Olumlu Kullandığınızı Düşünüyor Musunuz? Sorusuna verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri	37
Çizelge 3.5. “Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Buluyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri	38
Çizelge 3.6. “Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katılıyorsunuz? Sorusuna Verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri	38
Çizelge 3.7. Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumu Tablosu.	39
Çizelge 3.8. Anne Öğrenim Durumu Anova Sonuçları.	39
Çizelge 3.9. Anne Öğrenim Tukey Sonuçları.....	40
Çizelge 3.10. Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumu Tablosu.	42
Çizelge 3.11. Baba Öğrenim Durumu Anova Sonuçları.	43
Çizelge 3.12. Öğrencilerin gelir durumu tablosu.....	44
Çizelge 3.13. Gelir Durumu Anova Sonuçları.....	45
Çizelge 3.14. Öğrencilerin Kaldığı Yer Durumu Tablosu.....	46
Çizelge 3.15. Kaldığı yer Anova sonuçları.....	47
Çizelge 3.16. Kaldığı Yer Tukey Sonuçları.....	48
Çizelge 3.17. Cinsiyetlere Göre Boş Zaman Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puanın Bağımsız (Independent) t- Testi İle Analizi	51
Çizelge 3.18. Erkek ve Kadın Katılımcıların Üniversitelere Göre Boş Zaman Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Skorunun Ortalama ve Standart Sapmaları.....	52
Çizelge 3.19. Two-way ANOVA (İki yönlü ANOVA) Testi İle Analizi ve Tukey Post-Hoc Testi.....	52
Çizelge 3.20. Tukey Testi Duyusal ve Bilişsel Alt Boyutlarının Çoklu Karşılaştırmaları.....	53
Çizelge 3.21. Tukey Testi Davranışsal Alt Boyutu ve Toplam Anket Puanının Çoklu	

Karşılaştırmaları.....	54
Çizelge 3.22. Bütün Katılımcıların Yaşadıkları Yere Göre Boş Zaman Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Değerlerinin Ortalama ($\bar{x}$) ve Standart Sapmaları (SS).	55
Çizelge 3.23. Bütün Katılımcıların Yaşadıkları Yere Göre Boş Zaman Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Değerlerinin One-Way ANOVA(Tek-Yönlü ANOVA) ile Analizi.....	56

ÖNSÖZ

Çalışmanın hazırlanma sürecinde ve yüksek lisans eğitimim boyunca, akademik bilgi ve deneyimleriyle büyük katkıları olan aynı zamanda değerli fikirleriyle, yardım ve destekleriyle bana yol gösteren kıymetli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Serdar BÜYÜKİPEKÇİ'ye çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca benden bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen, Değerli hocam, Doç. Dr. Fatma ARSLAN'a, yapmış olduğu katkılardan dolayı kardeşim Ferhan BÖLÜKBAŞ'a teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli aileme sonsuz şükranlarımı sunarım.

Sinan BÖLÜKBAŞ

Konya,2019

1. GİRİŞ

KOP Bölgesi Üniversiteler Birliği (ÜNİKOP) KOP bölgesi üniversiteleri arasında eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve toplumsal hizmet gibi alanlarda akademik ve idari işbirlikleri yapmak, üniversite-sanayi etkileşimi ve üniversite-şehir bütünleşmesini ileri düzeye taşımak, ülkemizin gelecek vizyonuna ve kalkınma çabalarına katkı sağlamak amacıyla kurulmuştur. ÜNİKOP 11 devlet ve 2 vakıf üniversitesi olan on üç üniversiteden oluşmaktadır. On üç üniversitenin dört tanesinde turizm fakültesi bulunmaktadır.

Bu araştırmayla ÜNİKOP kapsamındaki üniversitelerin turizm fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin boş zaman etkinliklerine karşı tutumlarının belirlenmesi, boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri ve boş zaman etkinliklerine ne sıklıkla katıldıkları, boş zaman tutumlarında cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, ailenin eğitim durumu, kalınan yer ve aile yaşam yerinin etkisinin olup olmadığının tespiti amaçlandı.

Turizm fakültesi öğrencilerinin gelecekte işlerinin bir parçası olacak olan boş zaman etkinliklerine karşı tutumları, rekreasyon ve boş zaman farkındalıkları, üniversite yıllarında boş zaman etkinliklerine katılım düzeyleri, turizm fakültelerinin yeterli düzeyde rekreatif etkinlik fırsatları sunup sunmadığının tespiti yapılarak turizm ve rekreasyon konusunda gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutulacaktır.

Sanayileşme ve teknolojinin gelişimi, kentleşme ve kent nüfusundaki artışlar insanların yaşamında hem olumlu hem de olumsuz yönde önemli değişikliklere neden olmuştur. Teknolojinin gelişimi ile ulaşımın, ev aletlerinin gelişmesi günlük çalışma sürelerinin 10-14 saat aralıklarından 8 saate kadar düşürülmesi yine haftalık çalışma sürelerinin de beş güne indirilmesiyle hafta sonu ve hafta içerisinde insanların kendilerine ayırabilecekleri boş zamanları artırmıştır. Yine teknolojik gelişmeler insanları aynı işi yapmaya ve hareketsiz bir yaşama itmiştir. İnsanın fiziksel, psikolojik ve ruhsal olarak dinlenme, yeni deneyimler edinme, kendini yenileme ve geliştirme ihtiyacı sosyal alanların gelişmesini, boş zaman ve boş zamanın değerlendirilmesinin önemini artırmıştır. Günümüzde bireylerin yaşamında boş zamanın verimli bir şekilde değerlendirilmesi kişilerin sağlıklı gelişimi, mutluluğu ve

toplumsal bütünleşme için gereklilik haline gelmiştir. İnsanın yaşamında önemli bir boşluğu dolduran boş zamanın bilinçli şekilde değerlendirilmesinde rekreasyon önemli bir işlev görmektedir.

1.1.Zaman ve Boş Zaman

1.1.1. Zamanın kullanımı

Türk Dil Kurumu sözlüğünde zaman bir işin, bir oluşun içinden geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre vakit olarak tanımlanmaktadır. Tanımdanda görüldüğü gibi zamanın durdurulamadığı geri alınamadığı anlaşılmaktadır. Bu yüzden içinde yaşadığımız vakti en kıymetli şekilde kullanmamız gerekliliği görülmektedir. Yaşayarak geçirdiğimiz zaman ve boş zamanlarımızı verimli bir şekilde değerlendirme hususunda yapılmış bazı çalışmalar şunlardır:

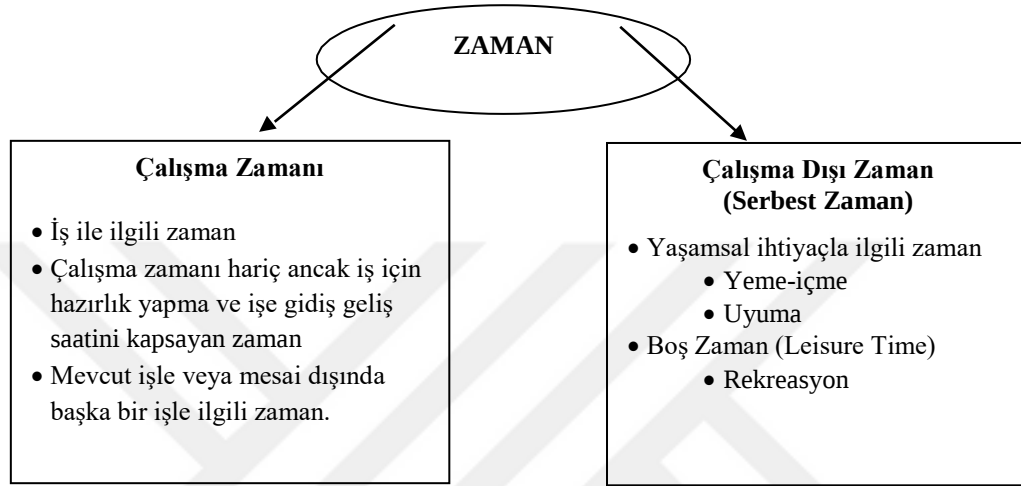
Zamanın en iyi şekilde kullanılabilmesinde aile ve eğitimin önemli bir yeri vardır. İnsanın çalışma hayatına, eğlenme, dinlenme, kişisel ve fizyolojik ihtiyaçlarına yeterli zamanı ayırabilmesi onun zamanını iyi kullanabilmesini sağlar. Zamanın yönetimi ve planlaması bireyin kendisinde olmalı zamanı ihtiyaçları doğrultusunda verimli bir şekilde kullanabilmek için iyi bir planlama yapılmalıdır. Çünkü zamanı verimli kullanma amacıyla bir planlama yapılmadan zaman boşa harcanabilir. Boşa geçirilen zaman israftır. Yerine koymak ve geri getirmek mümkün değildir (Karaküçük,1995:4-7).

Zamanın verimli kullanılabilmesi aile ve okulda kazanılan önemli bir sorumluluktur. Zamanın iyi kullanılamamasının getirdiği olumsuzluklar bireyi ve toplumu olumsuz yönde etkilemektedir. Zamanın verimli kullanılabilmesi kişinin kendisine, çalışma ve toplumsal yaşamına, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarına, dinlenme ve eğlenme zamanına uygun vakitleri ayırabilmesine bağlıdır. Zamanın kullanılması aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir:

İnsanın temel ihtiyaçlarının giderilmesine ayrılan zaman. (uyku, yeme, içme, temizlik vb)

Çalışma ve işe bağlı görevler için ayrılan zaman. (işe gidiş geliş, işe ayrılan süre, iş için diğer etkinliklere ayrılan süre, ödev, öğrenim için geçen süre)

Rekreasyon faaliyetlerine ayrılan zaman (dinlenme, eğlenme, spor, kişisel gelişim vb.). Boş zamanın verimli kullanılabilmesi bireye kendisi ile başbaşa kalma, kendini bulma imkanı verir. Boş zamanların iyi değerlendirilmesi kişinin kendini ifade etmesine, yaratıcılığını geliştirmesine, yeni yaşantılar edinmesine, çevresinin gelişmesine ve üretkenliğinin artmasına katkıda bulunur (Kılbaş, 2004:15-16).

Şekil 1.1. Zaman Kullanım Bölümleri (Karaküçük,1999:13)

1.1.2. Boş Zaman

Literatüre bakıldığında boş zaman kavramını genel olarak tanımlamak gerekirse iş, uyku, ulaşım, yeme-içme, kişisel bakım gibi temel gereksinimleri karşıladıktan sonra bireyin özgür olduğu kendi istediği etkinlikler ile uğraşabileceği zamandır. Tanımlamalardan anlaşıldığı üzere, bireyin kendi istediği yönde özgür iradesi ile kendi seçeceği ve yapmaktan zevk aldığı etkinliklerle uğraşacağı zaman olduğu belirtilmektedir.

Boş zaman bireyin çalışma zamanı dışında kalan, yaşamsal ihtiyaçlarını ve sorumluluklarını yerine getirdikten sonra artakalan, bireyin isteği doğrultusunda kullanabileceği zaman olarak ifade edilmektedir (Karaküçük,2005:37).

Boş zaman, bireyin çalışma hayatı, çalışma yaşamıyla ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin temel ihtiyaçlarını gidermeye ayırdığı zaman dışında kalan, dolayısıyla zorunluluklarının olmadığı, kişinin özgür bir şekilde kullanabileceği zaman birimidir. Boş zaman bireyin ilgisi ve isteği doğrultusunda, zorlama olmadan kültürüne uygun şekilde, kendi başına veya başkaları ile birlikte, meşgul olmak ve

dinlenmek amacıyla hak ettiği zamandır (Hacıoğlu ve diğ., 2009:18).

Boş zaman bireyin çalışma zamanı dışında kalan, zorunlu ihtiyaçlarının ve görevlerini yerine getirdikten sonra artakalan ve tercihi doğrultusunda kullanabileceği zamandır (Kılbaş, 2010:4). Boş zaman, yaşamın zorunlu ihtiyaçlarını yerine getirdikten sonra bireye artakalan, bireyin istediği gibi kullanabileceği zaman dilimidir (Torkildsen, 2005:50).

Günümüzde, çalışma yaşamının ve günlük yaşam aktivitelerinin meydana getirdiği bedensel ve zihinsel yorgunluk, boş zaman etkinliklerinin, bireyin yaşamında önemini artırmış ve boş zamanı istirahat etme ve kendine gelme, aracı haline getirmiştir (Tel ve Köksalan, 2008:262).

Serbest zaman tatmini; dışarıdan herhangi bir müdahale olmadan, isteyerek, bireyin yeni deneyimler edinmek sağlıklı yaşama isteği, toparlanma, eğlenme ve dinlenme amacıyla aktif-pasif katılım sağladığı etkinliklerden beklentilerinin karşılanma derecesidir (Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2010:131).

Sanayi devrimi ile boş zamanın dinlenme fonksiyonunun, çalışan bireyin bedensel yorgunluğunu gidereceği ve bedensel dengesini yeniden kazanmasına yardımcı olacağına inanılmaktaydı. Fakat dinlenme fonksiyonu bireyin ruhsal vesinirsel dengesini yeniden kazanmasında aynı etkiyi gösterememiştir. İlerleyen dönemlerde boş zamanın dinlenme fonksiyonunun yanında eğlenme ve özgür olma fonksiyonlarının da önemi anlaşılmıştır. Boş zamanın bu üç fonksiyonu bireylerin bedensel, ruhsal ve sinirsel olarak yıpranmış yönlerini telafi edebilecekleri uygun imkanı sunar. Boş zaman bireyin içinde bulunduğu toplumun değerlerine uygun ve istekleri doğrultusunda seçip kullanabileceği uygun bir zamandır. Bireyler boş zamanlarında bulundukları ortamdan uzaklaşma, farklı bir ortama girme çabasıdadır. Nihayetinde boş zaman bireye içinde bulunduğu ortamdan ve düşüncelerinden uzaklaşma imkanı sağlar. Boş zaman bireye özgür bir şekilde hayallerini gerçekleştirebilme ve kendini yenileme olanağı tanır. Boş zaman bütün fonksiyonları ile bireyler için bir mutluluk kaynağıdır (Sağcan, 1986:4-7).

Boş zaman etkinlikleri dinlenme, gevşeme, geniş anlamda oyalanma ve kişiliğini geliştirme isteğiyle yapılır. Boş zamanın özellikleri şunlardır:

Boş zaman sorumluluk gerektirir.

İş yaşamının bir sonucu olan, fiziksel ve zihinsel yorgunluğu giderir, dinlenme olanağı sunar.

Yaşamın sıradanlığından uzaklaştırır eğlenme ve rahatlama imkanı verir.

Fiziksel, zihinsel, ruhsal yönden gelişme ve kişilik geliştirme işlevi görür.

Bu özellikleri dikkate alan bireyler istekleri yönünde özgür iradeleriyle karar verirler. Bu faaliyetler gönüllü olarak yapılır (Hacıoğlu ve diğ., 2009:28).

Bireyin kendini gerçekleştirme süreci içinde olumlu bir benlik duygusu geliştirmesinde katıldığı boş zaman etkinliklerinin çeşidi, bu etkinliklere ayırdığı süre ve katılma şekli önemli bir etkindir. Çeşitli etkinliklere katılan birey yaratıcılığını artırma, gizli güçlerini ortaya çıkarma, kendini ifade edebilme ve sağlıklı bir yaşam sürme imkanına kavuşur. Bireyin zamanını iyi kullanabilmesi onun daha üretken ve başarılı olmasına, bedenen ve ruhen sağlıklı bir birey olmasına katkıda bulunur (Yetim,2005:186).

1.2. Rekreasyon

Rekreasyon, Türk Dil Kurumu sözlüğü'nde bireylerin boş zamanlarında eğlenme, dinlenme ve spor yapmak amacı ile seçerek ve isteyerek katıldıkları faaliyetler olarak ifade edilmektedir.

Rekreasyon İngilizce eğlenme, dinlenme, yenilenme ve hayat verme anlamına gelen rekreat sözcüğünden gelmektedir. Rekreasyon faaliyetleri bireylerin bedensel ve ruhsal olarak dinlenme, eğlenme ve becerilerini geliştirmek amacıyla boş zamanlarında gönüllü olarak katıldıkları etkinliklerdir (Sağcan, 1986:5).

Rekreasyon insanların iş hayatı dışında kalan sosyal, zihinsel ve ruhsal güdülenmeler temelinde dinlenme, eğlenme, yenilenme ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla özgür iradeleriyle gönüllü olarak katıldıkları boş zaman aktiviteleridir (Karaküçük, 2016:132).

Rekreasyon (boş zamanı değerlendirme), kişinin, bireysel ya da grup olarak özgür kaldığı bir zamanında bazı bedensel, toplumsal ve duyuşsal davranışları edinmek için gönüllü olarak katılım sağladığı etkinlik deneyimleridir (Kılbaş,

2010:1).

İnsanlar boş zamanlarında bulundukları ortamdaki uzaklaşmak, gezme-görme, zevk alma, sağlıklı yaşama, farklı yaşantılar elde etme ve dinlenme gibi farklı amaçlarla, açık veya kapalı alanlarda, aktif-pasif katılımı ile şehir içinde ya da kırsal alanda çeşitli etkinliklere katılırlar. Rekreatasyon, insanların boş zamanlarında katıldıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır. Bireylerin günlük yaşamında rutin ve stresli iş yaşamı veya yaşam alanındaki çevrenin olumsuz etkilerinden kötü yönde etkilenen ruh ve beden sağlığına yeniden kavuşmak istemektedir. Bunun yanında bireyin tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan kendisine ait boş zamanda yapmaktan zevk alacağı, kişisel doyum sağlayacağı, isteğe bağlı ve gönüllü olarak bireysel veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreatasyon denir (Hacıoğlu ve diğ., 2009: 30).

Boş zamanların değerlendirilmesi yaşantı yoluyla elde edilen bir deneyim şekli, zengin bir yaşantı elde etme yolu, çalışma dışında yapılan özel bir etkinlik çeşidi, bir sosyal sistem, eğitim aşaması, ve duyguların boşalmasını sağlayan bir alandır. Boş zamanların etkili ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi bireyler için bir ihtiyaç haline gelmiştir. Boş zaman etkinlikleri yoluyla birey kendini ifade etme ve kişiliğini geliştirme sürecinde kendisine bir çıkış yolu bulur. Boş zaman etkinlikleri; günlük faaliyetlerin iş ve benzeri çalışmaların dışında kalan boş zamanlarda bireyi hayata bağlayan, dinlenme, eğlenme, zevk veren etkinlikleri yapmak veya katılmak sureti ile ruhen ve bedenen canlılık kazandıran faaliyetlerin tümü olarak tanımlanabilir (Yetim, 2005:187).

Rekreatasyon bireyin çevreye zarar vermeden yaşam kalitesini artırmak için boş zamanında kendi isteği ile gönüllü olarak katıldığı etkinlikleri içeren multidisipliner bir alandır (Tütüncü, 2012:249).

Fiziksel ve zihinsel rahatlama sağlayan rekreatasyon etkinliklerine katılımda bireylerin sağlıklı yaşama istekleri önemli rol oynamaktadır. Çok fazla efor sarf etmeden de yapılabilen rekreatasyon aktiviteleri cinsiyet, yaş, eğitim, fiziksel ve zihinsel engel, gibi farklar gözetmeksizin yapılabilmektedir (Güzel, 2016:252).

Eğitim kurumlarımızda yapılan rekreatasyonel etkinlikler üniversite

öğrencilerinin yaşamlarından zevk almaları ve doyum sağlamalarına katkı sağlar. Rekreasyon etkinliklerine katılımı yeterli düzeyde verim alınabilmesi bireylerin istediği bir etkinliğe katılmasına bağlıdır. Rekreatif etkinliğin özünde gönüllü katılım ve istek vardır. Bu nedenle rekreasyon etkinlikleri planlama ve rekreasyon etkinlik alanlarının oluşturulmasında bireylerin istek ve beklentileri dikkate alınmalıdır (Pepe, 2008: 44).

1.2.1. Rekreasyonun Temel Özellikleri

Rekreasyonun temel özelliklerini şunlar oluşturmaktadır (Karaküçük,2005:69-75);

- Rekreasyon etkinliklerinin seçiminde gönüllülük esastır.
- Faaliyetlere katılma ve devam etme zorunluluğu bulunmamalıdır.
- Rekreasyon, boş zamanda yapılan bir faaliyettir.
- Rekreasyon faaliyetlerinde inisiyatif kişinin kendisine bırakılmalıdır.
- Her yaştaki ve cinsiyetteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkân verir.
- Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir.
- Rekreasyon çok çeşitli faaliyetler içerir.
- Rekreasyon haz ve neşe sağlayan bir faaliyettir.
- Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır.
- Rekreasyon, kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkân sağlayıcı faaliyetler içermelidir.
- Rekreasyonun her bireye göre bir amacı vardır.
- Rekreasyonel faaliyetlerin katılımcı bireye kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir.

- Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir.
- Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyetlere ilgi duyma veya bu faaliyetleri gerçekleştirme imkânı verir.
- Rekreasyon etkinlikleri, rekreasyonistler tarafından üstlenilir.
- Rekreasyon eylemi, planlı veya plansız, beceri sahibi kişilerle veya beceri sahibi olmayan kişilerle ya da organize veya organize olmamış mekânlarda yapılabilir.
- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir.

Rekreasyonun insan sağlığı üzerine psikolojik olarak olumlu etkileri vardır. Rekreasyon bireylere aidiyet duygusu kazandırır. Yabancılaşma üzerine etkileri şunlardır;

- Rekreasyon etkinlikleri bireyin isteyerek katıldığı, kendi öz benliğine uygun ve yapmaktan zevk aldığı etkinlikler olduğu için bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olur.
- Rekreasyon etkinlikleri yeni bireyler tanıma ve toplumsal ilişkilerin artmasına olanak tanır böylece kişi toplumsal bir birey özelliğine kavuşur.
- Rekreasyon etkinlikleri bireyin kendisini tanımasına yardımcı olur. Kendini tanıyan birey ulaşabileceği hedefler belirler.
- Rekreasyon etkinlikleri bireyin yaratıcılığını geliştirir. Birey kendinde olan yetileri fark eder ve kendini daha değerli hisseder.
- Rekreasyon etkinliklerinin çevreyi ve yaşamı tanıtıcı özelliği vardır. Birey yaşamı tanıyıp, anlamına ilişkin bilgilere ulaşır (Kılbaş, 2010: 82).

1.2.2. Rekreasyona Duyulan Gereksinimin Nedenleri

Rekreasyon: Kişinin boş zamanında bireysel ya da grupla yapmış olduğu

herhangi bir etkinliktir. Rekreasyon gereksinimleri anlık ihtiyaçlardan değil çocukluktan itibaren yapılmış etkinliklerin, çevrenin ilgisinin, toplumsal süreçler ve kültür gibi etkenlerin rolünün olduğu bir süreçtir. Rekreasyon gereksinimleri karşılama deneyimi olarak tanımlanmaktadır. Her birey ruhsal gereksinimlerini giderme arayışındadır. Rekreasyon davranışları bireylerde iki güdüleme gücünün etkisi altındadır:

Günlük yaşamın tekdüzeliğinden, çevreden ve negatif ilişkilerden uzaklaşmaktır. Boş zaman yerinde ve değerli kullanılabildiğinde insana kendi kendine kalma, özgür olma, kendini bulma imkanıverir.

Rekreasyon etkinliklerine katılarak özgerçekleştirim; etkin olma ve üstünlük kurma, mücadeleyi öğrenme, yaratıcılığı açığa çıkarma, rahatlama, kişisel toplumsal iletişim geliştirme gibi psikolojik ödöl beklentisi ile güdülenmesini sağlar (Kılbaş, 2010:10-11).

Rekreasyon etkinliklerine katılımın sağladığı faydalar dikkate alındığında hem bireysel hem de toplumsal açıdan önemli bir unsur olduğu görölmektedir. İnsanoğlu fiziksel, ruhsal ve toplumsal açıdan rekreasyon faaliyetlerine ihtiyaç duymaktadır. Boş zaman ve rekreasyon endüstrisinin sunduğu ürün ve hizmetlerin önemli fonsiyonlarını aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür.

- Kişi ve toplum sağlığını düzeltir.
- Fiziksel sağlığı geliştiren, sportif faaliyetler ve açık hava serbest hareket imkanı insanı olumlu yönde geliştirir.
- Ruhsal sağlığı geliştiren, doğal kırsal alanlar ruhsal gerginlikleri giderir iç huzuru sağlar.
- Akıl sağlığını geliştiren, iyi planlanmış rekreasyonel imkanlarla insan karakterinin gelişmesine yön verir. İnsanların suça yönelimlerini azaltır.
- Entellektüel bilgi birikimini ve hayatı geliştirir.
- Rekreasyon aracılığı ile yeni fikirlerin teşviki kişinin hayat görüşünün gelişmesini fikirlerin aydınlığa kavuşmasını sağlar.

- Eğitime yardım eder.
- Oyun ve geziler aracılığıyla insanların tecrübe kazanmasını ve yeni şeyler öğrenmesini mümkün kılar.
- Güzel sanatlarla ilgili rekreasyon faaliyetleri ve çeşitli sporlar, aynı zamanda öğretici düşündürücü ve geliştirici yönleri ile önem taşır.
- Rekreasyon faaliyetleri insanı zaman tasarrufuna teşvik eder, çalışma performansını yükseltir.
- Toplumsal hayatı düzenler.
- Rekreasyon faaliyetleri ile kişilerin ve grupların bir araya gelmesi toplumsal ilişkileri geliştirir, dayanışma ve yardımlaşmayı sağlar.
- Serbest hareket ve düşünce imkanı, dayanışma ve yardımlaşma ile demokratik bir toplum ortaya çıkar.
- Uluslararası ilişkileri geliştirir, kültürleri birbirine yakınlaştırır.
- Çok yönlü bir rekreasyonel faaliyet diyebileceğimiz turizm yoluyla çeşitli ülke insanların birbirini tanıması ve anlamasını mümkün kılar.
- Uluslararası yakınlaşma sayesinde dünya barışına katkı sağlar (Sevil, 2012:14).

1.2.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Rekreasyon faaliyetleri zaman, yapıldığı yer, katılımcı sayısı gibi birçok faktöre bağlı olarak sınıflandırılabilir. Bireyin amaç ve istekleri doğrultusunda katılmaya karar verdiği bir rekreasyon çeşidi vardır.

Çizelge 1.1. Rekreasyonun Sınıflandırılması (Karaküçük, 2005:77-79).

AMAÇLARINA GÖRE	ÇEŞİTLİ KRİTERLERE GÖRE	ÖZEL İŞLEVLERİNE GÖRE
Dinlenmek; boş zamanında ruh ve bedeni tamamen dinlendirmek.	Yaşa göre; genç, yetişkin vb boş zaman etkinlikleri.	Ticari rekreasyon; katılımın para ile olduğu aktiviteler
Kültürel; müze ve tarihi alanları gezme	Katılım sayısına göre;aile ve grup ile ya da bireysel, olarak yapılan boş zaman etkinlikleri.	Sosyal rekreasyon; Bireylerin bir araya gelerek sosyal ilişkiler kurmak için katıldıkları etkinlikler
Toplumsal; toplumsal ilişkiler kurmak ve geliştirmek	Zamana göre; günlük, haftalık, mevsimsel vb	Uluslararası rekreasyon; uluslararası organizasyonlara katılmak
Sportif; aktif spor yaparak veya seyirci olarak değerlendirme	Mekana göre; açık veya kapalı alan rekreasyonu	Estetik rekreasyonu; sanat faaliyetlerini takip etmek ünlü yapıtları izlemek, dinlemek
Turizm; başka yerlere seyahat etme, gezme, konaklama	Sosyolojik içeriğine göre; geleneksel ya da lüks	Fiziksel rekreasyon; sportif aktivitelere katılma
Sanatsal; bazı sanat dallarıyla ilgilenme, sanat faaliyetlerine katılma		Orman rekreasyonu;piknik,balık avcılığı veya trekking vb

1.2.4. Boş Zamanların Değerlendirmesini Etkileyen Toplumsal Etmenler

Toplumların boş zamanlarını değerlendirmesini etkileyen birtakım toplumsal etkenler vardır. Bu etkenlerin, sanayileşmiş ve sanayileşmekte olan ülkeler için önemi artmaktadır. Bu etkenleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür (Tezcan, 1982: 51-58, Karaküçük, 2008: 103-121).

Boş Zamanların Artışı: Sanayi ve teknolojiadaki hızlı gelişim verimliliği artırmış bunun sonucunda üretimde büyük bir artış olmuştur. Üretimdeki verimlilik

ve artış gelirin yükselmesine çalışanların boş zamanlarının artmasına neden olmuştur. Boş zamanlardaki artış toplumlara boş zamanlarını değerlendirme imkanı vermiştir.

Gelir Seviyesinin Artması: Gelişmiş ülkelerde ulusal gelirdeki artış yüksek yaşam standartını ortaya çıkarmış boş zaman değerlendirmeyi etkilemiştir.

Kentleşme: Kentler, toplumsal ilişkileri, günlük yaşamları, çalışma koşulları ve nüfus bakımından kırsal kesimlere göre büyük farklılıklar gösterir. Kent yaşantısında günümüzde geniş ailelerden küçük ailelere geçilmiş bu da kent insanını yalnızlaştırmıştır. Konutlaşma ve yapılaşma yeşil alanların azalmasına neden olmuştur. Doğadan ve doğal ortamlardan uzaklaşan kent insanı yaratılışı gereği dinlenmeye ve sakinleşmeye ihtiyaç duymuştur. Kent yaşamının bu özellikleri insanları açık veya kapalı alanlarda yapılan rekreatif etkinliklere yöneltmiştir.

Nüfus Artışı: Nüfus artışı boş zaman etkinliklerine katılımı olumlu ve olumsuz yönde etkilemektedir. Nüfus artışı ile birlikte genç nüfusta artış meydana gelmekte bu da yeni fikirlerin ve yeni rekreasyonel alanların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Nüfus artışı ile özellikle kentlerde insan yoğunluğu artış göstermiş bu durum da açık ve kapalı alanların yetersiz kalmasına neden olmuştur.

Teknoloji: Teknolojideki gelişmeler insan hayatını kolaylaştırmış ve boş zamanı artırmıştır. Ayrıca rekreasyonel etkinliklerde kullanılan elektronik aletlerin artışına neden olmuştur.

Kitle İletişim Araçlarının Etkisi: Radyo, tv, film gibi kitle iletişim araçlarının gelişmesi yeni boş zaman değerlendirme olanakları sağlamıştır. Bu araçlar bilgilendirme ve reklam sayesinde insanları boş zaman değerlendirme etkinliklerine yöneltmiştir.

Kültürel Etki: Bir toplumun kültürünün zenginliği o toplumun rekreasyonel etkinliklerinin de zengin ve çeşitli olmasını sağlar. Toplumların kültürlerinde var olan birçok spor dalı, gösteri, el sanatları, edebiyat, müzik ve diğer kültürel nitelik taşıyan etkinlikler o toplumun rekreasyonel çeşitliliğini ve rekreasyonel etkinliklere katılımını artırır.

Eğitim Düzeyi: Bir toplumun eğitim seviyesinin yüksek olması ile o

toplumun rekreasyon faaliyetlerine katılımı arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Eğitim seviyesindeki artış ekonomik geliri de artırmaktadır. Bu durum ise boş zamanı daha iyi değerlendirme olanağı sağlar.

Çevre Bilinci: Gelişen çevre bilinci bireyleri doğadan daha fazla yararlanmaya doğa ile iç içe olunabilecek rekreatif etkinliklere yöneltmiştir.

Değişen Sağlık Bilinci: Modern yaşamın getirdiği hareketsiz ve stresli çalışma ortamları günümüzde insan sağlığını tehdit eder duruma gelmiştir. Bu konuda araştırma yapan bir çok bilim insanı insanlara günlük yaşamlarında muhakkak egzersiz yapmalarını önermektedir. Beden ve ruh sağlığını birlikte koruyan rekreasyon etkinliklerinin başında spor gelmektedir. Yarışma amacı gütmeyen doğa ile iç içe yapılan sportif faaliyetlerin sağlıklı yaşam için önemi artmıştır.

Değerlerdeki Değişmeler: Çalışma hayatındaki değişim günümüze kadar bir çok gelişme göstermiştir. Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçen insanoğlunun yaşamı önemli ölçüde değişmiştir. Teknolojideki gelişmeler bir yandan insan hayatını kolaylaştırırken diğer yandan insanları hareketsiz stresli bir ortama yöneltmiştir. Devletler, işverenler , sendikalar ve bilim insanları insan sağlığının ve mutluluğunun önemini fark etmiş çalışma hayatında verimliliği artırmak ve sağlıklı bir toplum için bireyin yaşamında boş zamanların ve rekreasyonun önemini farkına varmıştır. Günümüzde devletler ve işverenler çalışanlarına boş zaman olanakları sunmakta ve onları boş zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirmeye teşvik etmektedir.

Devletlerin Etkisi: Günümüzde sosyal devlet anlayışı ön plana çıkmıştır. Sosyal devlet; genel refahı artırma ve topluma daha fazla hizmet götürme anlayışındadır. Bu anlayışla hareket eden siyasi otoritelerin çalışma saatlerini planlaması ve düşürmesi, boş zamanları değerlendirme imkanı sunan yatırımları artırmaları rekreasyonel etkinliklere katılımı artırmıştır. Kamu ve özel kuruluşların rekreasyon faaliyetlerine katkılarını üç başlık altında özetleyebiliriz:

Çalışma saatlerini düzenlemek, çalışanların boş zamanlarını artırmak, ücretli tatillere ve çalışma dönemlerinde rekreasyon faaliyetlerine imkan oluşturmaktır.

Çalışanların boş zaman değerlendirme ihtiyaçlarının karşılanmasına maddi destek sağlamak.

Rekreasyona duyulan ilgiyi artırmak için rekreasyon alanları oluşturmak, yeşil alanları artırmak, eğitim, tanıtım ve reklam yoluyla farkındalık oluşturmak şeklinde ifade edebiliriz

Eğlence Hareketinin Etkisi: İnsanların eğlenme isteği rekreasyonel düşünceye önemli bir potansiyel oluşturmuştur. Ticari anlamda insanlar için yararlı ve zararlı bir çok eğlence mekanı oyun salonları açılmıştır. Yine günümüzde sosyal medya ve sanal oyunların ve eğlencelerin sayısı giderek artmaktadır.

Doğal Zenginliklerin Etkisi: Rekreasyonel çekim alanları olan doğal güzellikler, insanların ilgisini çekmekte ve rekreasyonel katılımı teşvik etmektedir.

Sosyal Hareketliliğin Etkisi: Eğitim, sosyal çevre ve ailenin etkisi ile oluşan sosyal hareketlilik rekreasyon etkinliklerine olan ilgiyi artırmaktadır.

Araç Gereç Malzeme Teşviki: Günümüzde rekreasyon etkinliklerinde kullanılan araç gereç ve malzemelerin (vücut geliştirme aletleri, koşu bantları, açık alanlarda kurulabilen spor aletleri, spor malzemeleri gibi) üretimindeki artış bu araçların günlük yaşamda evlerde kullanılabilmesine imkan sağlamıştır. Bu durum insanların bu araçlarla yapılabilen rekreasyonel etkinliklere katılmalarını cazip hale getirmiştir.

Rekreasyon Merkezleri: Spor, turizm ve kış etkinliklerinin yapılabileceği mekanların rekreasyonel etkinliklere uygun tasarlanması, gençlik merkezleri ve kadın aktivite merkezleri gibi alanların atışı rekreasyon etkinliklerine katılımı artırmada önemli etkenler olarak görülmektedir.

Torkildsen Boş zaman katılımını etkileyen faktörleri Çizelge 1.2. deki gibi gruplandırmıştır.

Çizelge 1.2. Boş Zaman Katılımını Etkileyen Faktörler (Torkildsen, 2005:111).

Bireysel Faktörler	Sosyal ve Şartlara Bağlı Faktörler	Fırsatlar
• Yaş • Yaşam döngüsü • Cinsiyet • Medeni durum • Bakmakla yükümlü olduğu kişiler ve yaşları • İstekler veya yaşam aracı • Bireysel Engeller • Beceri düzeyi • Boş zaman algısı • Tutumlar ve güdüler • İlgiler ve kaygılar • Fiziksel, sosyal ve entellektüel yetenekler • Kişilik ve güven • Bulunduğu kültür • Yetiştirilme tarzı ve geçmiş	• Meslek • Gelir • Harcanabilir gelir • Servet • Hareket kabiliyeti • Uygun zaman • Görev ve sorumluluklar • Ev ve sosyal çevre • Arkadaş ve akran grupları • Sosyal roller ve bağlantılar • Çevresel faktörler • Kitlel boş zaman faktörleri • Eğitim ve kazanımlar • Nüfus faktörü	• Ulaşılabilir kaynaklar • Tesislerin türü ve kalitesi • Farkındalık • Fırsatları algılama • Rekreasyon hizmetleri • Tesislerin dağılımı • Erişim ve konum • Aktivite seçimi • Ulaşım • Aktivite öncesi, esnasında sonrasında maliyetler • Yönetim açısından politikalar ve teşvikler • Pazarlama • Programlama • Örgütlenme ve liderlik • Sosyal erişim • Siyasi politikalar

İnsanların boş zaman etkinliklerine katılımını etkileyen faktörler dikkate alındığında bireyin maruz kaldığı etkilerin çeşitliliği gözükmemektedir. Tablo farklı faktörlerin hepsini olmasada çoğunu özetlemektedir. Birinci grup bireyle ilgilidir. Bireyin yaşamındaki ilgi alanları, tutumları, yetenekleri, yetiştirilme şekli ve kişiliği insanların boş zaman seçimini etkiler. İkinci grup bireylerin kendilerini buldukları durum ya da durumlarla ilgilidir, parçası oldukları sosyal ortam kullanabildikleri zaman, iş ve gelirleri insanların boş zaman seçimini etkiler. Üçüncü grup birey için mevcut olan fırsatlar ve destek hizmetleri ile ilgilidir, kaynaklar faaliyetlerin kalitesi, tesisler, faaliyetlerin programlanması ve bunların yönetimi boş zaman etkinliklerine katılımı etkiler. İnsanlar benzer şartlara ve fırsatlara sahip olsalar bile boş zaman etkinliklerine katılımda tercihler ve aktivitelerden aldıkları zevkler oldukça farklıdır (Torkildsen, 2005:111).

1.3. Rekreasyonun Diğer Alanlarla İlişkisi

1.3.1. Rekreasyon ve Turizm İlişkisi

Turizm ve rekreasyon arasındaki ilişkiler belli olmamakla birlikte turizm ve rekreasyonel faaliyetler birbiri ile kaynaşmış durumdadır. Rekreasyon ve turizm talebi davranışlar yönünden ele alındığında iki talep tipinin birbirinden ayırt edilemeyecek kadar ilişkili olduğu görülmektedir. Turizm talebinin kaynak esaslı imkanlara yönelik olmasına karşın, rekreasyon talebinin kullanım esaslı imkanlara yönelik olması gibi, nisbi olarak yapılabilen bir ayırım dışında kullanılan imkanlar, katılınan aktiviteler ve taleplerin değişkenlik gösteren yapılarından dolayı her iki talep grubu da büyük benzerlik göstermektedir. Özellikle dışarıda yapılan rekreasyon faaliyetlerinin turizm olayı ile aynı zamanı, mekanları ve finans kaynaklarını kullanması bakımından ortak yönleri vardır. Bu yönü ile turizm ve rekreasyon ilişkisi çok yakındır (Hacıoğlu, 2009: 51-52).

Rekreasyon kapsamında olan turizm, insanların kitlesel olarak geçici bir süre için evlerinden ayrılıp yaşam alanlarının dışında barınabilecekleri yerlerde kalmaları ve geri dönmeleri şeklinde tanımlanmaktadır. Turizm faaliyetinde bulunan turistler; eğlenme, dinlenme, gezip görme, alışveriş yapma, kültürel ve bilimsel toplantılara katılma gibi etkinliklerde bulunurlar. Rekreasyon ve turizm arasındaki en büyük fark süre ve hareketlilik şekli belirlemektedir. Rekreasyon günlük yaşam içerisinde belirli bir sürede dinlenme, eğlenme, yenilenme faaliyetlerinin aynı zamanda da bir turizm faaliyeti olan daha uzun süreli etkinlikleri kapsamaktadır. Kısa süreli etkinliklerde kişinin konaklayacağı yer genellikle evidir. Daimi ikametgahın dışındaki konaklamalar ve hizmet alımı turizmdir. Turizm bir uzun süreli rekreasyon etkinliğidir (Kılbaş, 2004: 35).

Turizm ve rekreasyon ilişkisinde özellikle kırsal turizmin rekreasyonla yakın bir ilişkisi vardır. Açık alan rekreasyonunun ilgi alanına giren kırsal turizm günümüzde önemli oranda rağbet görmektedir. Turizm ve rekreasyon faaliyetleri insanlar için bir lüks değil aksine bir gereksinim haline gelmiştir. Nüfus artışı ve gelir düzeyinin yükselmesi bu gereksinimde önemli pay sahibidir. Bunun yanında hızlı kentleşme ve yeşil alanların hızla azalması şehir ortamından bunalan insanların turistik ve rekreasyon alanlarına talebini artırmıştır. Günümüzde büyük kentlerde

yaşayan gençlerin ve eğitimli bireylerin kırsal turizme ve rekreasyona katılımında büyük bir artış olduğu görülmektedir. Doğal alanlara olan bu yoğun artış çevre sorunlarına neden olmuş ve giderek azalan doğal kaynakların korunmasına yönelik önlemlerin alınmasını gerekli kılmıştır (Sağcan, 1986:137-141).

1.3.2. Rekreasyon ve Çevre İlişkisi

Rekreasyon ve çevre ilişkisi, insanların sıkıcı ve hareketsiz şehir yaşamından uzaklaşarak açık alanları tercih etmeleri sonucu ortaya çıkmıştır. Kentlerin planlanması yapılırken açık ve yeşil alanlarında kent insanının ihtiyacına cevap verebilecek yeterliliğe sahip olacak şekilde planlanmalıdır. Çünkü boş zamanların artışı açık alanlara duyulan gereksinimi de artırmıştır (Tezcan, 1982: 143).

1.3.3. Rekreasyon ve Ekonomi

Rekreasyon faaliyetlerinin seçiminde kişisel ve toplumsal tercihlerin yanında ekonomik faaliyetlerinde önemi büyüktür. Bireylerin rekreasyonel tercihlerinin önemli ekonomik sonuçlar oluşturabileceği görülmektedir. Rekreasyon çeşitli alanlarla önemli bir ticari ilişkili sağlayarak ekonomik bir ortam oluşturmuştur. Günümüzde rekreasyon etkinlikleri bir ihtiyaç olarak görülmeye başlanmıştır. İnsanların kültürel, sanatsal, sportif ve doğa ile iç içe olabilecekleri boş zaman faaliyetlerine yönelik planlı ve programlı organizasyonlar yapılmaktadır. Bu durum devlet ve özel sektöre bağlı büyük kuruluşları ve endüstrileri ortaya çıkarmıştır. İnsanların boş zamanlarını değerlendirme isteği çeşitli hizmet sektörlerinin kurulmasına ve gelişmesine neden olmuştur. Boş zamanlarında seyahat eden bireyler turizm hareketliliğine, spor yapan ya da eğlence merkezine katılan bireyler ise bu alanlarda ticari hareketliliğe sebep olmuştur (Karaküçük, 2005:230-232).

Boş zamanların ekonomik işleri hem yatırıma hem de harcamalara neden olması biçimindedir. Her ülke ekonomisinde boş zaman değerlendirme harcama ve yatırımları önemli bir yer tutar. Bu yatırımlar ve hizmetler kamu ve özel sektör ile yürütülür (Tezcan, 1982:42).

1.3.4. Rekreasyon ve Spor İlişkisi

Sanayileşme ile yaşamında önemli değişiklikler olan insanoğlunun bedeni ile yaptığı işlerin yerini makinalar almış bu makinalar günlük hayatında insana büyük

kolaylıklar sağlamıştır. Fakat makinalar ve teknolojik gelişim insanlarda hareketsizliğe ve zihinsel olarak yorgunluğa neden olmuştur. Burada spor günümüz insanların; fiziksel ve zihinsel olarak toparlanmasında önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Fakat sporu yalnız bir boş zaman aktivitesi olarak görmek yanlış olur. Günümüzde spor ekonomik, politik, sosyal ve reklam yönü ile çok farklı bir noktaya gelmiştir. Bir boş zaman aktivitesi olarak spor boş zamanlarda amatörce yapıldığı zaman rekreasyon özelliği taşımaktadır. Burada kitle sporunu, herkese açık önceliği eğlenmek, dinlenmek, stres atmak, sağlıklı yaşam ve yeni arkadaşlıklar edinmek amacıyla boş zamanlarda yapılan spor alanı olarak görebiliriz. Rekreasyonun en kapsamlı ve ilgi çeken alanlarından birini oluşturan spor aynı zamanda rekreasyonla birbirlerini etkilemektedirler. Spor bireylerin boş zaman etkinliklerinde önemli bir işlevi yerine getirirken rekreasyon da sporun geniş kitlelere yayılmasında önemli bir görevi yerine getirmektedir. Spor bu işlevini bireylerin aktif ya da pasif katılımıyla herkes için spor anlayışıyla yerine getirmektedir. Spor her yaşta ve cinsiyetteki bireylerin aktif ve pasif, açık veya kapalı alanlarda araçlı ya da araçsız olarak yapılabilen bireylerin her türlü rekreasyon ihtiyaçlarına cevap verebilen bir alandır (Karaküçük, 2008:233-239).

Günümüz toplumlarında stres ve bunalımlar gibi olumsuzlukların ortadan kaldırılmasında toplumsal bütünleşmenin sağlanmasında sportif etkinlikler önemli bir etkidir (Yetim, 2005:191).

1.3.5. Rekreasyon ve Oyun

Oyun boş zamanlarda gönüllü katılımı ile gerçekleştirilen rahatlama, gevşeme, stres atma aracıdır. Bir rekreasyon faaliyeti olarak oyun uygun olan her türlü alanda bir araç gereç gerektirmeden de oynanabilir. Çocuklar içinse oyun iç güdüsel olarak gerçekleştirdikleri bir aktivitedir. Oyun her yaş ve cinsiyetteki insanların katıldıkları bir boş zaman etkinliği türüdür bu yönüyle de bir rekreasyon faaliyetidir (Karaküçük, 2008: 251).

Oyun yalnız bedensel gelişim ve sağlıklı yaşama değil ahlaki gelişimde hizmet eder. Oyun esnasında çocuklar oyunun kurallarına uymayı, kendini denetlemeyi, başarı ve başarısızlığı kabullenmeyi, takdir etmeyi ve adaletli olmayı

öğrenirler (Kılbaş, 2004: 10).

1.4. Rekreasyon Eğitimi

Boş zamanın olumlu değerlendirilmesi bireysel ve toplumsal fayda sağlanabilmesi rekreasyon eğitiminden geçmektedir. Rekreasyon eğitimi kişilere boş zamanlarını etkili bir şekilde kullanma becerisi kazandırır (Bucher, 1972: 13).

Boş zaman eğitimi bireyin yaratıcı yönünü ve kişiliğini geliştirebileceği boş zaman değerlendirme etkinliklerini seçebilme yeteneği kazandıran yardımcı bir eğitimidir. Boş zamanları değerlendirme kültürün gelecek kuşaklara aktarılması ve geliştirilmesi yönünden eğitim kadar önemlidir. Boş zamanların değerlendirilmesi bireyi daha müreffeh bir yaşama hazırlama ve kişiliğin geliştirilmesi için kullanılabilecek iyi bir fırsattır. Bireylerin boş zaman etkinlikleri seçimi onların ilgi, tutum, yaş, cinsiyet, öğrenim, kültürel ve toplumsal durumuna bağlı olarak değişiklik gösterir. Bireyin bütün bu özelliklerini dikkate alarak boş zamanını nasıl değerlendireceği konusu boş zaman eğitiminin görevidir. Birçok eğitimciye göre boş zaman eğitimi çeşitli kurslar ya da müfredat programı dışındaki etkinlikler yoluyla verilmeli ve boş zaman değerli biçimde kullanılmalıdır. Bazı Yunan düşünürleri ise boş zaman eğitiminin, eğitimin temel amacı olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Boş zaman eğitimi, insanları boş zamanlarını verimli kullanmaya hazırlayan yardımcı bir süreç olarak düşünülmektedir. Bu eğitim bireylere ilgi, tutum, değerler, beceriler kazandırma ve geliştirmeye yöneliktir. Ayrıca bireylerin boş zaman eğitiminde aile, dernekler, dini kuruluşlar, devlet, okullar ve kitle iletişim araçlarının önemli bir yeri vardır (Tezcan, 1982:71-114).

Rekreasyon, insanlara zaman kullanımını öğreten, zamanını çalışma ve temel ihtiyaçlarını giderme hem de kendisini dinlendirecek, mutlu edecek etkinliklerle ilgilenme fırsatı oluşturan bir eğitimidir. Rekreasyon, zorunluluk gerektiren iş ve temel gereksinimlerden artakalan serbest zaman diliminde yapılan aktivitelerdir. Ancak kişinin boş zamanının farkında olması, zamanını iyi kullanabilmesi, sahip olduğu bu boş zamanında da neler yapacağını, neden yapacağını, kendisine kazandıracak etkilerin neler olduğunun bilincinde olması gerekir. Bunun için de rekreasyon eğitimine ihtiyaç vardır (Karaküçük, 2016: 402).

Rekreasyon çalışmalarının, bireylere ve toplumlara yöre, bölge ve yurt sorunlarıyla ilgilenme ve bunların çözülmesinde görevler üstlenme gibi önemli ve zorunlu sorumlulukları da vardır. Çünkü rekreasyon toplumsal bütünleşmeyi sağlamada eğitim işlevi görür. Rekreasyon edilgen kitleleri etken, olumlu ve yaratıcı kılmak amacıyla kullanılmaktadır (Kılbaş, 2010: 3).

1.5. Tutum

Literatürde fiziksel ve mental gelişim, Bir gruba ait olma, sosyal kabul görme gibi önemli ihtiyaçları gideren boş zaman etkinlikleri, bireylerin sosyal çevrelerinin gelişiminde, iş ve günlük hayatın neden olduğu stresten kurtulmalarında önemli rol oynamaktadır. Boş zaman etkinliklerine katılımın, farklı değişkenlerden etkilendiğine (zaman, cinsiyet, yaş, gelir, refah seviyesi, fiziksel ve psikolojik durum, ilgi, tutum, meslek farklılıkları ve kişilik özellikleri gibi) ve değişik tatmin düzeyleri ile ilişkili olduğu yapılan çalışmalarla tespit edilmiştir.

İnsanların etkinliklere katılımı nasıl güdülendiği bilinirse, öncelikler ve uygulamalar arasındaki karışıklıklar daha çabuk çözülecektir. Diğer yandan insanların oyun ve eğlenceyi neden bulduğuna ilişkin görüşler oluşmamışsa yönettiğimiz ve ürettiğimiz etkinliklerin uygun olduğuna emin olamayız. Rekreasyon uygulaması, ilgi, niyet belli etkinliğe karşı kişinin tutumu gibi pek çok güdüsel etkenleri içerir. Aynı zamanda rekreasyon, mantığın boş zaman davranışlarına yönelik bir tutumdur (Kılbaş, 2010:11).

(Ana teixeira ve teresa freire, 2013: 64-65) Boş zaman aktivitelerine olumlu tutum geliştirilmesi aktivitelere daha fazla katılma ile olumlu ilişkilidir. Boş zaman tutumunda bilişsel ve duyuşsal süreçler davranışların oluşmasında önemli katkı sunar. Bilişsel boyutta boş zaman etkinlikleri hakkında bilgilendirme çalışmalarının yapılması boş zamana karşı olumlu tutumların gelişmesi için önemlidir.

(Karunaanithy, K., 2014:186) Öğrencilerin fiziksel, sosyal, psikolojik ihtiyaçları boş zamana ve boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarını etkilemektedir. Öğrenciler aktivitelere katılarak ihtiyaçlarını karşılama eğilimindedir.

Litaretürde rekreasyon etkinliklerine katılımın zevk almayla ve etkinliğe gösterilen ilgiyle ilişkili olduğunu gösteriyor. Çocukluk yıllarındaki rekreasyon

faaliyetlerinin planlı ve programlı olması olumlu deneyimler yaşanması bireyin yetişkinlik yıllarında yapacağı faaliyetlere karşı tutumunu olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Yapılmış olan çalışmalarda genel anlamıyla tutum; bireyin bir psikolojik nesne ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını oluşturan bir eğilimdir. Tutum bireyseldir bireyin duygu, düşünce ve davranışlarının tutarlı olmasını sağlar. Bir nesnenin kişiye sağladığı fayda, nesneden hoşlanıp hoşlanmadığımız ve bu nesneye karşı bir davranışta bulunmamızı ifade eden bilişsel, duyuşsal, ve davranışsal olarak üç ögeden oluşur. Tutum doğrudan gözlenemez belli davranışlara dönüşerek ortaya çıkar bu davranışların gözlemlenmesiyle tutumların var olduğu tespit edilebilir. Tutumlar öğrenilmiş olarak ortaya çıkan davranışlardır ve çocukluktan yaşamın gençlik yıllarına kadar gelişebilir ve yaşam boyunca devam eder.

Aile, arkadaş, çevre, ve okul bireyin hayatında önemli yer tutar ve tutumların oluşmasında rol oynayan önemli faktörlerdir. Bireylerin çocukluk yıllarından itibaren boş zaman etkinliklerine ailede, okulda, sosyal çevrelerinde katılmaları ve faaliyetlerin sonuçlarından olumlu dönütler almalarıyla yaşamları boyunca sürdürebilecekleri bu etkinliklere karşı olumlu tutum geliştireceklerdir. Bireylerin boş zaman etkinliklerine aktif-pasif katılımı sadece etkinliğe olumlu tutum geliştirmeleriyle değil aynı zamanda etkinliklerin bulundukları ortamlarda olması, sonuçların bireyin beklentilerini karşılaması ve etkinliklerden haberdar olmaları gibi birçok değişkenle ilişkili olduğu görülmektedir.

1.5.1. Tutumun Tanımı

Tutum bireyin kendine ya da çevresindeki bir nesne, konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir. Burada önemli olan bireyin sahip olduğu deneyimlerin, bilgi birikimini, duygularını ve güdülerini birbiriyle örgütlemesi ve ilişkilendirmesidir. Bu örgütlenme ve ilişkilendirme belli değerlendirme süreçlerine bağlı olduğundan söz konusu deneyimler, bilgiler ve duygular biçim değiştirdikçe aralarındaki örgütlenme ve ilişki biçimi de değişir. Buna bağlı olarak tutumlarda da değişim görülür (İnceoğlu, 2011: 22-24).

1.5.2. Tutumun Öğeleri

Tutumlar zihinsel, duygusal ve davranışlar olmak üzere üç öğeden oluşur. Bu öğeler arasında bir örgütlenme ve iç tuttarlılık vardır. Bireyin bir konu hakkındaki bilgileri zihinsel öğeyi, olumlu ya da olumsuz bir duyguyla yaklaşması duygusal öğeyi ve ona nasıl bir tavır göstereceğini davranışsal öğe belirler. Bireyin bir nesne ya da durum hakkında zihinsel, duygusal ve davranışsal anlamda ortaya koyduğu duruş onun tutumunu yansıtır. Dolayısıyla uyumun oluşabilmesi için söz konusu üç öğe arasında örgütsel ve uyumlu bir ilişki olmak zorundadır. Bu öğeler arasında iç uyum olmadığı sürece tutum da oluşmaz (İnceoğlu, 2011: 23).

Duygusal Öğ: Bireyin bir tutum karşısında olumlu ya da olumsuz duygular geliştirmesi önceki yaşanmışlıklarıyla ilgilidir. Öncesinde birey bu uyarıcı ile karşılaşmış ve deneyimleri sonucunda olumlu yada olumsuz tutum gerçekleştirmiştir. Duygusal ögenin gelişiminde zihinsel ögenin önemli bir payı vardır. Bireyin deneyimleri bilgi ve birikimleri duygusal öğeyi etkiler. Bireyin değerler sistemi de duygusal öğeyi etkileyen önemli bir etkidir. Duygusal öğeyle davranışsal öğe arasında da önemli bir ilişki vardır. Davranışsal öğe duyusal ögenin sonucu niteliğindedir çünkü davranışa dönüşmediği sürece duyusal bir durumu anlamak zordur. Tutumların oluşmasında etkili olan zihinsel, duygusal ve davranışsal öğeler tutumların oluşmasında aynı ölçüde etkili olmayabilir. Bir tutumun oluşmasında bazen bu öğelerden biri ya da ikisi diğerlerinden daha yüksek değerler gösterebilir. Bu nedenle tutumların oluşmasında bu üç ögenin her zaman bir arada olması gerekmez (İnceoğlu, 2011: 23-40).

Bilişsel Öğ: Tutumun konusunu oluşturan olay ya da nesne hakkında sahip olunan bilgi, deneyim, düşünceleri içeren bilişsel öğe tutumun önemli bir yönünü oluşturur. Bilişsel öğe bireyin çevresindeki uyarıcılara karşı yaşanmışlıklarıyla edindiği bilgi birikimlerinden oluşur. Varlığından haberdar olunmayan bir duruma karşı tutum oluşamaz. Bu yüzden tutumların oluşmasında bilişsel ögenin önemli bir yeri vardır. Ayrıca bilgi değişikliği tutum değişikliklerine neden olabilir (İnceoğlu, 2011: 23-40).

Davranışsal Öğ: Bireyin belli bir olay ya da nesneye tutumu konusunda o olay ya da nesneye karşı davranış eğilimini yansıtır. Tutumun varlığı, gözlenebilen

davranışlarla öğrenilebilir. Bir tutuma karşı davranış mevcut değilse bu tutum gözlemlenemeyeceğinden bilinmez (İnceoğlu, 2011: 23-40).

1.6. Litaretürde Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Yapılmış Bazı Çalışmalar

Bireylerin kişilik özelliklerinin boş zaman etkinliklerinin seçimi ve bu etkinliklere katılımda önemli bir etken olduğu görülmektedir.

(Chen ve arkadaşları, 2007: 40) Fitness merkezine giden bireylerin kişilik özelliklerini araştırmışlar ve dışa dönüklük ve boş zaman motivasyonu düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Nevrotik kişilik ile boş zaman motivasyonu arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Kişilik özellikleri dışa dönük bireylerin fitness merkezlerine katıldığını ortaya koymuşlardır. Fitness merkezi üyelerinin dışa dönük ve motivasyonlarının son derece yüksek olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

(Lu ve hu, 2005: 335-338) Çinli üniversite öğrencilerin kişilik özelliklerinin boş zaman tatmini seviyeleri ve algılanan boş zaman memnuniyeti arasındaki ilişkiyi araştırmışlar, dışa dönük kişilik ile boş zaman katılımı ve boş zaman tatmini arasında pozitif bir ilişki olduğunu fakat nevrotik kişilik ile boş zaman katılım ve boş zaman tatmini arasında negatif bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bulgulara göre dışa dönük kişilik özelliğinin sosyal aktiviteler başta olmak üzere bir çok boş zaman aktivitesine katıldıkları ortaya çıkmaktadır. Ayrıca cinsiyetin kişilik ya da boş zaman memnuniyeti ile ilişkisinin olmadığını tespit etmişlerdir.

Literatüre bakıldığında boş zaman memnuniyeti, boş zamana katılımdan elde edilen olumlu kişisel değerlendirme olarak ifade edilmektedir. Memnuniyet duygusu, bireylerin ihtiyaç duydukları veya şartlardan beklentilerine dayanır. Birçok çalışma, boş zaman katılımının bireylerin refahına olumlu katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Boş zaman tutum, tatmin ve psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir ilişki olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca boş zaman tatmini öğrencilerin stresini azaltarak ve sosyal aktiviteleri teşvik ederek yaşam doyumuyla yakından ilgilidir. Boş zaman aktivitesine aktif katılım psikolojik iyi oluşlarını olumlu yönde etkilemektedir. Bu tespitlerden hareketle; (Kim ve arkadaşları, 2015:70-76), üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumları (bilişsel, duyuşsal ve davranışsal) ile boş zaman tatmini ve psikolojik iyi oluş (stres, yalnızlık ve kişisel benlik saygısı) arasındaki ilişkiyi

tanımlamak amacıyla yapmış oldukları çalışmada; boş zaman tutumu ile boş zaman memnuniyeti arasında pozitif bir ilişki bulmuşlardır. Boş zaman etkinliklerine olumlu tutum ile katılan öğrencilerin boş zaman memnuniyeti ve kişisel benlik saygısı artarken stres ve yalnızlık duygusu azalarak psikolojik iyi oluşlarını artırmıştır. Boş zaman tatminin algılanan stres üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu algılanan stresi azalttığı ayrıca yalnızlık ve benlik saygısı ile de olumlu bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Boş zaman tutumunun bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alt boyutlarında boş zaman katılımından kaynaklanan boş zaman tatmini üzerinde, boş zaman tatmininin de psikolojik iyi oluş üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

(Jong-Ho ve Mc Kenzie, 2014: 42) Çalışmalarında öğrencilerin boş zamanlarında katıldıkları fiziksel aktivitelerin kendilerinde olumlu duygu oluşturduğunu psikolojik iyi oluşlarını artırdığını bunun da stres ile başa çıkmaya olumlu etkileri olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcılar fiziksel egzersizin stresin azaltılmasında arkadaşlarla buluşma, televizyon seyretme ya da eğlence gibi pasif boş zaman aktivitelerinden daha etkili olduğunu belirtmişlerdir.

(Rovio ve diğ., 2005:709) Orta yaşta boş zamanlarında fiziksel aktivite katılımının bunama ve Alzheimer hastalığı riskine etkisini araştırmışlar; orta yaşlarda düzenli boş zaman fiziksel aktivitesinin yaşamın ilerleyen dönemlerinde bunama ve Alzheimer rahatsızlığına karşı koruyucu olabileceğini tespit etmişlerdir. Bu bulguların koruyucu sağlık hizmetleri için geniş etkileri olabilir; Eğer bir birey gençlik yıllarında ve orta yaşlılığında boş zamanlarında aktif bir yaşam tarzı benimserse, bu hayatının sonraki dönemlerinde hem fiziksel hem de bilişsel olarak daha sağlıklı yaşama sahip olma olasılığını artırabilir. Boş zamanlarında fiziksel aktiviteye haftada en az iki kez katılan bireyler, hareketsiz kişilerle karşılaştırıldığında bunamanın %50 gibi daha düşük bir oranlarda olduğu görülmüştür. Aktif gruptakiler, sedanter grubundakilere oranla %60 daha düşük Alzheimer rahatsızlığına yakalanma oranlarına sahip olduğu görülmüştür.

(Caldwell, Linda L., 2005:23) Boş zaman etkinlikleri, aktif dinlenme, rahatlatma ve günlük yaşamın olası olumsuz sonuçlarından kaçınmaya katkı sağlar. Ayrıca zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal sağlık ve esenliğe katkıda bulunur.

Bilişsel düşünüş ve kardiyovasküler hastalıkların önlenmesine ek olarak, arkadaşlıklar geliştirmek ve stres atmak için zengin bir içerik sağlar.

(Lim, khong ve kalsom, 2010:40-42) Üniversitelerindeki lisans öğrencileri arasındaki boş zaman, fiziksel aktivite katılımına yönelik tutum, öz-yeterlik ve motivasyonun etkilerini araştırmışlardır. Motivasyon ve öz-yeterlik faktörlerinin, boş zamanın fiziksel aktivite katılımının en iyi belirleyicileri olduğunu göstermiştir. Fiziksel aktivite için yüksek öz-yeterlik ve motivasyonun, lisans öğrencileri arasında boş zamanlarında fiziksel aktiviteye katılım oranını artırdığını göstermektedir. Tutum ve öz-yeterlik kombinasyonunun, yerel kamu üniversitelerindeki öğrenciler arasında fiziksel aktivite katılımı için motivasyon üzerinde doğrudan ve dolaylı etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Fiziksel aktiviteye karşı tutum söz konusu olduğunda, aradaki değişkenin (motivasyon) dolaylı etkileri, boş zamanın fiziksel aktivite katılımı üzerindeki doğrudan etkilerden daha güçlüdür. Ayrıca yükseköğretim öğrencilerinin fiziksel aktivite için öz-yeterlik inancı, boş zamanlarında fiziksel aktivitelere daha sık katılmalarını etkilemektedir.

(Limkhong chiu, 2009: 9-10) Boş zamanlarda fiziksel aktivite katılımının yüksek özyeterlilik, motivasyon ve olumlu tutumla doğrudan ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Öğrencilerin boş zamanlarında fiziksel aktivite katılımının tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir. Ayrıca boş zamanlarda fiziksel aktivite katılım oranlarını, yüksek öz yeterlilik ve motivasyonun artırdığını tespit etmiştir.

(Sanghee ve diğ., 2012: 445-446) Zorunlu toplum hizmetlerinin hem de sivil faaliyetlere gönüllü katılımın, üniversite öğrencilerinin yaşamlarında kişisel gelişimlerine yardımcı olabileceğini göstermiştir. Ayrıca gönüllü sivil faaliyetlere katılımın ve boş zaman memnuniyetinin strese bağlı büyümeyle olumlu yönde ilişkili olduğunu tespit etmiştir.

(Xinran, Y.Lehto ve diğ., 2014: 211-213) Öğrencilerin boş zaman değerlendirme beklentilerinin, eğlence aktivitelerine öğrenci katılımı ile önemli ölçüde ilişkili olduğunu doğrulamıştır. Stres ile boş zaman katılımı arasında doğrudan bir ilişki bulunamasa da boş zaman faydaları ilişkisi kurulmasında önemli bir araç olmuştur. Öğrenciler boş zaman etkinliklerine katılımın eğitsel, sosyal,

fizyolojik veya estetik açıdan yararlı olabileceğine inandıkları zaman, stresle başa çıkmak için boş zaman aktivitelerine katılma olasılıkları artmaktadır. Duygusal rahatlama arayan öğrenciler, film izlemek ve müzik dinlemek gibi pasif medya temelli etkinliklere katılmaya eğilimlidirler. Fiziksel uygunluk ve başkalarıyla iyi ilişkiler geliştirmek isteyen öğrenciler spora yüksek katılım sağlamışlardır. Sosyalleşme faaliyetlerine sık katılan öğrenciler başkalarıyla ilişkilerin geliştirilmesinin etkili bir yolu olduğuna inanmaktadırlar. Stresle başa çıkmak için boş zaman aktivitesine katılımın yararı konusunda farkındalığı artırmak için daha fazla bilgilendirme yapılmalı programlar tasarlanmalıdır.

(Richard L.Gage ve Brijesh Thapa, 2012:424-425) Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinde önemli bir yeri olan, gönüllü toplumsal faaliyetlere katılımlarındaki en büyük engelin yapısal kısıtlamalar (zaman, para, ulaşım vb. eksikliği) olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler özellikle zamanın yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Bireyin boş zaman faaliyeti olan gönüllü organizasyonlara katılma kararında motivasyon ve kısıtlamaların rolü olduğu görülmüştür. Kişiler arası ve yapısal kısıtlamalar arttıkça öğrenciler insanlara ve topluma hizmet etmek için motivasyonlarının azaldığını ifade etmişlerdir.

(Walker ve diğ., 2007:583) Tarafından yapılan araştırmada Kanada ve Çin'deki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımı engelleyen nedenlerin kültürden etkilendiği, Çinli öğrencilerin daha çok içsel ve kişilerarası engellerle, bunun yanında Kanadalı öğrencilerinse daha çok yapısal engellerle karşılaştıkları tespit edilmiştir.

(Walker ve Wang, 2008: 190-191) Kanadalı ve Çinli öğrenciler boş zaman katılımlarında içsel ve dışsal ödüllendirmelerle daha fazla motive olduklarını belirlemiştir. Boş zaman motivasyonunda içsel motivasyon her iki kültür için de daha belirleyici olduğu tespit edilmiştir.

(Hudson, 2000:363-368) Yapmış olduğu çalışmada, boş zaman faaliyetlerine katılmada kadın ve erkekler arasında farklılıklar olduğunu tespit etmiştir. Boş zaman faaliyetlerine katılmada kadınlar erkeklere oranla daha fazla yapısal engelle karşılaşmaktadırlar.

(Fernandes ve diğ., 2008:3-6) Brezilya’da ergenlerin çoğunun spor faaliyetlerine düzenli olarak katıldığı, büyük bir kısmının boş zamanlarında bisiklet sürme ve yürüyüş etkinliklerini yaptıklarını belirlemişlerdir. Spora düzenli katılımın aktif boş zaman davranışlarıyla pozitif ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca erkeklerin sportif faaliyetlere kadınlardan daha çok katıldıklarını belirtmişlerdir.

(Dai, ve diğ., 2015:5-9) ABD’de yaptıkları çalışmada 18-29 yaş grubundaki gençlerin %27 si hiçbir fiziksel aktiviteye katılmazken %49’u birden fazla aktiviteye katıldığını ifade etmiştir. Yürüyüş en sık bildirilen aktivitedir, bunu bisiklet (%12), dans (%8) ve koşu bandı (%8) izlemektedir. Boş zamanlarında fiziksel aktivitelerin çoğuna katılma oranı cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir. Kadınlarla karşılaştırıldığında, erkeklerin daha fazla zaman ayırıp bisiklete binme, bahçe işi, basketbol ve golf aktivitelerini yaptıklarını bildirmişlerdir. Erkeklerle karşılaştırıldığında kadınlar aerobik, dans, koşu bandı ve yürüyüş aktivitelerine katıldığını bildirdi. Katılan yetişkinlerin yüzdesine göre, yürüyüş (%29), bisiklet (%14), bahçe işleri (%13), koşu (%10) ve basketbol (%10) erkekler arasında ilk 5 aktivite olduğu görülmüştür. Kadınlar arasında ise yürüyüş (%38), aerobik (%11), dans (%10), bisiklet (%10)ve koşu bandı (%9) kadınlar arasında ilk 5 aktivitedir. Çoğu fiziksel aktivite kategorisine katılım, eğitim düzeyinin artmasıyla artmıştır. Farklı aktivitelerin sayısı cinsiyet, yaş, ırk, etnik köken ve eğitime göre anlamlı olarak farklılık göstermiştir. Yürüyüş, tüm yetişkinler arasında en sık bildirilen aktivite türüydü ve yürüyüş yapanların ortalama olarak 2,5 saatten fazla bir süre harcadıkları görüldü.

(Lou ve Shu-Fang, 2009: 6) Demografik özelliklerden cinsiyet değişkeni boş zaman katılımını ve memnuniyetini etkilemezken yaş, eğitim ve gelir bazı önemli korelasyonlar göstermiştir. Daha genç daha iyi eğitilmiş ve daha varlıklı insanlar boş zaman aktivitelerine daha fazla katıldıklarını ve daha fazla boş zaman tatmini yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

(Binbaşıoğlu ve Tuna, 2014: 89-90) Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarına yönelik tutumlarını araştırmışlar öğrencilerinin günlük 4-5 saat boş zamanları olduğu, boş zamanlarının 1-2 saatini turizmle ilgili etkinliklere katılarak geçirdikleri, turizm faaliyeti olarak en fazla gezme etkinliğinde bulundukları

görülmüştür. Yapılan diğer boş zaman etkinliği olarak spor ve müzik ile ilgilenme gelmektedir. Öğrenciler, hoşlandıkları farklı boş zaman etkinliklerinin motivasyonlarını artırdığını ifade etmişlerdir. Boş zaman faaliyetlerinin kendilerini iyi hissettirdiğini, gelişimlerine faydalı olduğunu belirtmişlerdir.

(Karaçar ve Pahlı, 2014:32-35) Rekreatyonel aktivitelere katılımı engelleyen nedenler olarak; Ailelerine zaman ayırma, okul programlarının uygun olmaması, tesis yetersizliği, kendisini yorgun hissetme, etkinlikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmama boş zaman etkinliklerine katılımda önemli engeller olarak belirtilmiştir. Öğrencilerin çoğunun haftada 11 ile 15 saat boş zamanlarının olduğu, boş zamanlarında en fazla sosyal etkinlikleri tercih ettikleri görülmüştür.

(Yağmur ve Ocak, 2013:10-14) Öğrencilerin serbest zaman aktivitelerini karşılaştırmışlar Beden Eğitimi bölümü öğrencilerinin boş zaman tercihlerinde spor ve oyun seçeneklerini %51 diğer bölüm öğrencilerinin (%24,8) oranında tercih ettikleri tespit edilmiştir. Diğer bölüm öğrencilerinin daha çok müzik etkinliklerini (%30,9) oranında katıldıkları görülmektedir. Öğrencilerin yaşam memnuniyet düzeyleri birbirlerine yakın sonuçlar vermiş ayrıca öğrenciler yaşam memnuniyet düzeylerini çok iyi ve iyi olarak belirtmişlerdir. Öğrenciler yeterli boş zamanlarının olduğunu fakat boş zamanlarını yeterli düzeyde kullanamadıklarını ifade etmişlerdir.

(Hekim ve Eraslan, 2015:546-550) Öğrencilerin rekreasyon etkinliği olarak boş zamanlarında en yüksek oranda spor faaliyetlerine katıldıkları onu sırasıyla arkadaş grubuyla gezme, müzik ile ilgilenme, kafeterya veya kahveye gitme, internette vakit geçirme, kitap dergi gazete okuma, sosyal etkinliklere katılma ve sinemaya gitme faaliyetlerini yaptıkları görülmüştür.

(Çetinkaya, 2015:139-141) Boş zaman etkinliği olarak doğa sporlarına katılan üniversite öğrencilerinin, bu etkinliklere katılmayan öğrencilere göre çevreye karşı daha bilinçli ve duyarlı olduklarını ayrıca kız öğrencilerin çevreye karşı tutumlarının olumlu yönde erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

(Yerlisu Lapa ve Ağyar, 2012:28-30) Üniversite öğrencilerinin spor ve sosyal etkinliklere doğrudan katıldıkları, sanat ve kültür faaliyetlerine de genelde pasif olarak katılım sağladığı görülmüştür. Öğrencilerin boş zaman etkinliklerine ayda

ortalama 3-4 kez katıldıkları görülmüştür. Ayrıca etkinliklere katılım oranlarındaki artışla birlikte algılanan özgürlük düzeyleride artış göstermiştir. Öğrencilerin serbest zamanda algılanan özgürlük puanlarının ortalama değerlerde olduğu görülmüştür ayrıca cinsiyet değişkenine göre algılanan özgürlük düzeyinde anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Boş zaman etkinliklerine aktif katılımın algılanan özgürlük puanlarını artırdığı görülmüştür.

(Serdar ve Mungan Ay, 2016:41) Üniversite öğrencilerinin algılanan özgürlük düzeylerinin yaşa ve cinsiyete göre farklı olmadığı fakat tatmin olma düzeylerinin yaş ve cinsiyete göre farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir.

(Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2010:133-134) Kız ve erkek üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin düşük olduğu fakat cinsiyete göre bir fark olmadığını tespit edilmiştir. Ayrıca gelirin bireylerin serbest zaman etkinliklerine katılımını etkilediği, gelirdeki artışın serbest zaman tatminlerini de artırdığı görülmektedir.

(Tercan Kaas, 2015:574) Öğrenciler boş zaman etkinliklerine genelde arkadaşlarıyla katıldıklarını bu etkinlikleri eğlenceli olduğu için tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Rekreasyon faaliyetlerine haftada en fazla 10 saate kadar katılım gösterdikleri görülmektedir. Yine haftada en fazla 3-4 kez boş zaman etkinliklerine katıldıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin aktif olarak spor aktivitelerine ve sosyal etkinliklere katıldıkları, kültürel etkinliklere ise seyirci olarak katılım sağladıkları tespit edilmiştir.

(Tütüncü ve diğ., 2011:81-82) Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların kişilik, alanların durumu, olumsuz içsel deneyimler, ulaşım sorunları, zaman yetersizliği, iş ile ilgili sorumluluklar olduğunu bu yüzden öğrencilerin rekreasyon etkinliklerine katılım konusunda isteksiz olduklarını belirlemişlerdir. Bireyin kendisine olan güveni sağlıklı ve kendisini iyi hissetmesi rekreasyon etkinliklerine katılımı olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin kendilerine ve yeteneklerine güvenmemeleri, olumsuz deneyimler yaşamaları, rekreasyon etkinliklerine yönelik tutumlarını negatif yönde etkilemektedir.

(Tolukan ve Yılmaz, 2014:538) Yetenek sınavı ile ilgili bölümlerdeki öğrencilerin boş zaman etkinliklerine katılımlarında cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı, Beden Eğitimi bölümü öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımda Resim ve Müzik bölümü öğrencilerine kıyasla daha az zorlandığı görülmektedir. Boş zamanlarını değerlendirmede zorluk yaşayan öğrencilerin psikoloji yönünden sorun yaşadıkları görülmüştür. Boş zaman katılımlarında kendisine güvenen öğrencilerin ise katılım sağladıkları boş zaman etkinliklerinde daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

(Çoruh ve Karaküçük, 2014:859-860) Üniversite öğrencilerin haftada ortalama 3 ile 6 saat boş zaman imkanlarının oldukları görülürken öğrencilerin rekreasyon faaliyeti olarak fiziksel aktiviteye yeterli düzeyde katılmadığını tespit etmişlerdir. Rekreasyon etkinlikleri ile ilgili bilgi eksikliği kadınlarda erkeklerden fazla olduğu görülmüştür.

(Sivrikaya ve Pehlivan, 2015:41-44) Öğrenciler spor yapmalarını etkileyen bireysel faktörlerin zaman, spor kültürü ve ücret olduğunu belirtmişlerdir. Ders programlarının uygun olmaması spor tesislerinin kullanım ücretlerinin pahalı olması öğrencilerin spor yapmaları etkilediği görülmektedir. Spor kültürü, öğrencilerin spor yapmalarını etkileyen bir diğer sonuçtur. Ayrıca arkadaş grubunun isteksizliği, tanıtım ve bilgi eksikliği, ulaşım sorunu gibi genel faktörlerin de spor faaliyetlerine katılımı etkilediğini belirtmişlerdir.

(Ekinci ve diğ., 2014:9-10) Öğrencilerinin %36'sının boş zamanlarını evde geçirdikleri %19'unun boş zamanlarında sportif etkinlikleri, %4'ü de boş zamanlarında turizm faaliyetlerini tercih etmişlerdir. Ayrıca gelir seviyesinin katıldıkları boş zaman etkinliklerinin çeşidini ve etkinliklere katılımlarını olumlu ve olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Öğrencilerin boş zaman etkinlikleri ve faydaları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları, etkinliklere katılımda arkadaş ve zaman eksikliği çektikleri görülmüştür.

(Paksoy ve diğ., 2016:44-47) Abdullah Gül Üniversitesi Öğrencilerinin boş zamanlarında sıklıkla yaptıkları etkinlikler arkadaşlarla birlikte olmak, internette vakit geçirme, müzik dinleme veya enstrüman çalma, kitap, dergi, gazete okumak

olarak sıralanmıştır. Öğrenciler günde 3-4 saat arasında boş zamanları olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin sosyal ve sportif faaliyetleri tercih etmedikleri görülmüştür.

(Somuncu ve diğ., 2015:312-314) Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılabilmek için yeterli boş zamana sahip olduğunu ayrıca cinsiyet ve gelirin boş zamanın değerlendirilmesini etkilediği görülmektedir. Bireylerin boş zaman faaliyetlerinin seçiminde ve katılımlarında, yaş, cinsiyet, kültür gibi birçok neden etkili olmaktadır. Öğrenciler boş zamanlarında; müzik dinleme, spor yapma, kitap ve gazete okuma, sinemaya gitme, fuar ve parkları gezme, arkadaş ziyareti, ve televizyon izleme gibi etkinlikleri tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca zaman yetersizliği, ekonomik sebepler, ruh halinin iyi olmaması, organizasyonların yetersizliği, gibi nedenlerin öğrencilerin rekreasyon faaliyetlerine katılmasını kısıtlayan nedenler olduğu görülmüştür.

(Bulut ve Koçak, 2016:66-69) Hazırlık öğrenimi gören bayan üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirmelerini engel olarak tesislerin yetersizliği, bilgisizlik, psikoloji, zaman yetersizliği, arkadaş gurubunun ilgisizliği gibi etkenler olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca kız öğrenciler, refah seviyelerinin rekreasyonel etkinliklere katılımdaki engellerden biri olduğunu ifade etmişlerdir.

(Özşaker, 2012:130) Üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılmalarındaki engeller olarak bireysel psikoloji, bilgi eksikliği, tesis yetersizliği, arkadaş eksikliği, zaman ve gelir seviyesi olarak ifade etmişlerdir. Kız öğrencilerin etkinliklere katılımda zorluk çektikleri pasif katılımı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

(Hacıcaferoğlu ve diğ., 2013:9-15) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanlarında katıldıkları etkinliklere bakıldığında; birinci sırada futbol branşı gelmekte ve sırasıyla voleybol, basketbol, tenis ve hentbol branşlarının takip ettiği görülmektedir. Öğrenciler boş zaman aktivitelerine haftada 2 ya da 3 kez katılım sağladıklarını ifade etmişlerdir.

(Karagün ve diğ., 2010:143) Sosyal fobisi olan üniversite öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımlarının fobik tutumlar üzerine olumlu etkisinin olduğunu ortaya koymuşlardır. Fobi kronikleşmeden, yaşam kalitesini düşürmeden,

okullarda sorun yaşayan öğrencilerin boş zaman etkinliklerine katılmasının koruyucu psikiyatri açısından önemli katkı sağlayacağını göstermiştir.

(Kılıç ve Şener, 2013:226) Öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine katılımın da üniversite yerleşkesinin sosyal imkanlarının kısıtlı olduğu buna bağlı olarak da ders dışında boş zamanlarını yerleşke içerisinde geçirmediklerini ifade etmişlerdir. Kampüs alanı yeterli olanağa sahip olmadığından boş zamanlarını yeterli bir şekilde değerlendiremediklerini belirtmişlerdir.

(Bulgu, 2013:41-42) Boş zaman aktivitesi olarak sporun kişiye bireysel ve toplumsal faydalar sağladığı görülmüştür. Bireyi sosyalleştirdiği şiddet eğilimini önlemeyi öğrettiği görülmüştür. Ayrıca ailenin ve okulun yönlendirmesiyle spora küçük yaşta başlamanın toplumsal fayda sağladığını ifade etmiştir.

(Tutal, 2015:412) Üniversite yerleşkelerindeki rekreasyon faaliyetleri yaygın olarak öğrencilerin, idari ve akademik personelin katıldığı etkinlikler ile üniversite kulüpleri, öğrenci toplulukları, sağlık kültür ve spor daire başkanlıklarının faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu faaliyetler idarenin sorumluluğunda olduğundan organize edenler tarafından planlı olarak yürütülmektedir. Yerleşkelerdeki açık ve kapalı alanların bütün kullanıcıların katılımına açık ve kapsayıcı olması beklenir. Bu beklenti, eşitlik, özgürlük ve insan onuruna yaraşır yaşam kalitesine temellenmektedir. Eğitim öğretim hizmetleri sunan üniversitelerin paydaşlarının gereksinimlerini dikkate alma, karşılama ve yerleşke ortamını onlara uygun hale getirme zorunluluğu bulunmaktadır.

(Gül ve diğ., 2016:36-40) Üniversite kampüsleri, eğitim ve bilimsel çalışmalarının yürütülmesi yanı sıra rekreasyonel, sosyal, ekolojik ve ekonomik çok yönlü işlevleri ile önemli yaşam merkezleridir. Bununla birlikte kentlerin de önemli yeşil alanları olarak görülür. Bu bağlamda üniversite yerleşkeleri, akademik ve idari personel ve öğrenciler, veliler, şehrin insanları için sosyal, kültürel, fiziksel, zihinsel ve düşünsel gelişmeyi sağlaması açısından önemli rekreasyonel alanlardır.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırmanın evren ve örneklemini, verileri toplama araçlarını, verilerin toplanmasını ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel konulara yer verilmiştir.

Araştırma; kapsam ve yöntemin belirlenmesi, konuya ilişkin bilgilerin toplanması, literatür taraması ve anket formu uygulanacak şekilde betimsel yöntemle yürütülmüştür. KOP bölgesi üniversiteler birliği (ÜNİKOP) on bir devlet ve iki vakıf üniversitesi olmak üzere on üç üniversiteden oluşmaktadır. Bu üniversitelerden Necmettin Erbakan Üniversitesi Turizm Fakültesi, Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi, Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi olmak üzere dört üniversitede turizm fakültesi bulunmaktadır. Araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim döneminde dört üniversitenin turizm fakültelerinde öğrenim görmekte olan 4.sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini KOP bölgesi üniversiteleri turizm fakültesi öğrencileri oluşturmakta olup, örneklem olarak Necmettin Erbakan Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversiteleri'nin turizm fakültelerinde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Anket formu örneklem olarak alınan bu dört üniversitenin turizm fakültesi 4. sınıfında 2017-2018 öğretim yılında öğrenim görmekte olan 218 kız ve 230 erkek olmak üzere 448 öğrenciye uygulanmıştır. Bu anketlerden 211 kız ve 208 erkek olmak üzere 419'u öğrenciler tarafından doldurulmuştur. 29 anket değerlendirmeye alınmamıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmada, öğrencilerin boş zaman tutum düzeylerini ölçebilmek için "Boş Zaman Tutum Ölçeği", kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla da "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

2.3. Kişisel Bilgi Formu

Bağımsız değişkenler ile ilgili veri toplamak amacıyla geliştirilen bilgi formu 2 bölüm ve 13 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölüm öğrencilerin kişisel bilgilerinden; Cinsiyet, aylık gelir durumu, üniversite adı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, üniversite eğitiminde nerede kaldığı, ailenin yaşadığı yer gibi sorulardan oluşmuştur. İkinci bölümde boş zaman ile ilgili kişisel ve genel bilgileri belirleyecek ifadeler yer verilmiştir. Günlük kaç saat boş zamanları olduğu, boş zamanlarının yeterliliği, boş zamanlarını olumlu kullanılıp kullanılmadığı, boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi, üniversitenin yeterli boş zaman imkanı sunup sunmadığı ve boş zaman faaliyetlerine kimlerle katıldığını belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır.

2.4. Boş Zaman Tutum Ölçeği

Veri toplama aracının üçüncü bölümünde ise boş zaman tutum ölçeği kullanılmıştır. Ragheb Beard tarafından 1982’de geliştirilen Leisure Attitude Scale (Boş Zaman Tutum Ölçeği)’in Türkçe uyarlaması Akgül ve Gürbüz tarafından yapılmıştır. Ölçek bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere 3 alt boyuttan ve her bir boyutta 12 madde olmak üzere toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Anketten en düşük 36 puan enyüksek 180 puan alınmaktadır. Katılımcıların boş zaman aktivitelerine yönelik tutumları 5’li Likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmekte olup ifadeler; Kesinlikle katılmıyorum – Katılmıyorum – Kararsızım – Katılıyorum - Kesinlikle katılıyorum şeklinde cevaplanmaktadır. (Akgül ve Gürbüz, 2011: 41) Türk üniversite öğrencilerinin boş zamana yönelik tutumlarını belirlemek için ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu belirlemişlerdir. Buna göre; Ölçeğin KMO değeri 935 bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı cronbach alpha değeri Duyuşsal = 92, Bilişsel= 81, Davranışsal = 91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı 97 oranında yüksek güvenilir bulunmuştur. Ölçeğin maddelerinin birbiriyle tutarlı ve aynı özelliği ölçmeyi hedefleyen maddelerden olduğu görülmektedir.

2.5. Verilerin Toplanması ve Analizi

KOP bölgesi üniversitelerinden turizm fakültesi bulunan üniversitelerin fakülte yetkilileri ile görüşüldükten sonra anket, araştırmacı eşliğinde Necmettin

Erbakan Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversiteleri'nin turizm fakültesi dördüncü sınıfında öğrenim gören öğrenciler tarafından doldurulmuştur. Uygulama öncesinde ölçekler hakkında öğrencilere açıklamada bulunulmuş ve öğrencilerin ölçeklerle alakalı sorularına cevap verilmiştir. Çalışmaya katılımın gönüllülük esasına bağlı olduğu belirtilip, soruları içtenlikle yanıtlamaları istenmiştir. Öğrencilere kimlik bilgilerini yazmalarının gerekli olmadığı belirtilmiştir.

Verilerin analizinde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Veri analizinde yüzde, ortalama, standart sapma analizlerinden yararlanılmıştır. Boş zaman tutumu farklılığını ortaya koymak amacı ile t testi ve ANOVA kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda anlamlı farklılığın ortaya çıkması durumunda, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için varyansların homojenliği kontrol edilmiş olup, varyansların homojen olması durumunda çoklu karşılaştırma testlerinden tukey testi, kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

3.BULGULAR

Çizelge 3.1. Araştırma Katılımcılarının Demografik Özellikleri

		Erkek		Kadın	
Değişkenler		Frekans (f)	Yüzde (%)	Frekans (f)	Yüzde (%)
Üniversite	Selçuk	103	49,5	54	25,6
	Necmettin	42	20,2	58	27,5
	Aksaray	19	9,1	13	6,2
	Nevşehir	44	21,2	86	40,8
Gelir Durumu	1-500	59	28,4	84	39,8
	501-1000	66	31,7	83	39,3
	1001-1500	41	19,7	26	12,3
	1501-2000	25	12,0	10	4,7
	2001 ve üzeri	17	8,2	8	3,8
Anne Öğrenim	İlkokul/ortaokul	135	64,9	154	73,0
	Lise	48	23,1	39	18,5
	Lisans	22	10,6	18	8,5
	Lisansüstü	3	1,4	-	-
Baba öğrenim	İlkokul/ortaokul	105	50,5	128	60,7
	Lise	68	32,7	57	27,0
	Lisans	32	15,4	24	11,4
	Lisansüstü	3	1,4	2	,9
	Toplam	208	100,0	211	100,0

Çizelge 3.2. “Size Göre Boş Zamanları Değerlendirmenin Akademik Başarıya Etkisi Nasıldır? Sorusuna Verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri

Size göre boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi nasıldır?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Başarıyı Artırır	334	79,7
Başarıyı Düşürür	30	7,2
Hiçbir Etkisi yoktur	29	6,9
Diğer	26	6,2
Toplam	419	100,0

Çizelge 3.2 incelendiğinde öğrencilerin %79,7’ si boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıyı artırdığını belirtmiştir.

Çizelge 3.3. “Haftalık Sahip Olduğunuz Boş Zaman Süresinin Size Göre Yeterliliği Nasıldır? Sorusuna Verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri

Haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresinin size göre yeterliliği nasıldır	Frekans (f)	Yüzde(%)
Kesinlikle yetersiz	40	9,5
Yetersiz	76	18,1
Yeterli	186	44,4
Kesinlikle yeterli	61	14,6
Tamamen yeterli	56	13,4
Toplam	419	100,0

Çizelge 3.3 incelendiğinde öğrencilerin %44,4’ ü haftalık sahip oldukları boş zaman süresinin yeterli olduğunu belirtmiştir.

Çizelge 3.4. “Boş Zamanlarınızı Olumlu Kullandığınızı Düşünüyor Musunuz? Sorusuna verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri

Boş zamanlarınızı olumlu kullandığınızı düşünüyor musunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Evet	62	14,8
Kısmen evet	188	44,9
Hayır	134	32,0
Kısmen hayır	35	8,4
Toplam	419	100,0

Çizelge 3.4 incelendiğinde öğrencilerin %44,9'u boş zamanlarını kısmen olumlu kullandıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 3.5. “Üniversitenin Sunduğu Boş Zaman Değerlendirme İmkanlarını Yeterli Buluyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri

Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkânlarını yeterli buluyor musunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Kesinlikle yetersiz	154	36,8
Yetersiz	142	33,9
Yeterli	75	17,9
Kısmen yeterli	45	10,7
Tamamen yeterli	3	,7
Toplam	419	100,0

Çizelge 3.5 incelendiğinde öğrencilerin %36' sı üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını kesinlikle yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Çizelge 3.6. “Boş Zaman Faaliyetlerine En Çok Kimlerle Katılıyorsunuz? Sorusuna Verilen Cevapların Frekans (f) ve Yüzde (%) Analizleri

Boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katılıyorsunuz?	Frekans (f)	Yüzde(%)
Yalnız	53	12,6
Ailemle	51	12,2
Arkadaş grubuyla	297	70,9
Diğer	18	4,3
Toplam	419	100,0

Çizelge 3.6 incelendiğinde öğrencilerin %70,9' u boş zaman faaliyetlerine arkadaşları ile katıldıklarını ifade etmiştir.

Çizelge 3.7. Öğrencilerin Anne Öğrenim Durumu Tablosu

		n	X	Standart Sapma
BİLİŞSEL	İlk ve orta okul	289	3,96	0,82
	Lise	87	3,92	0,84
	Lisans	40	3,70	0,98
	Lisans üstü	3	2,86	0,31
	Toplam	419	3,92	0,85
DUYUŞSAL	İlk ve orta okul	289	3,90	0,76
	Lise	87	3,86	0,80
	Lisans	40	3,64	0,79
	Lisans üstü	3	2,58	1,10
	Toplam	419	3,86	0,78
DAVRANIŞSAL	İlk ve orta okul	289	3,64	0,75
	Lise	87	3,57	0,84
	Lisans	40	3,58	0,69
	Lisans üstü	3	2,41	1,23
	Toplam	419	3,61	0,77

Öğrencilerin anne öğrenim durumu tablosuna bakıldığında boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında en yüksek ortalamada ilk-orta okul mezunu en düşük ortalamada lisansüstü mezunlarının olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.8. Anne Öğrenim Durumu Anova Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
BİLİŞSEL	Gruplar arası	5,776	3	1,925	2,686	0,046
	Grup içi	297,459	416	,717		
	Toplam	303,235	419			
DUYUŞSAL	Gruplar arası	7,359	3	2,453	4,068	0,007
	Grup içi	250,271	416	,603		
	Toplam	257,630	419			
DAVRANIŞSAL	Gruplar arası	4,701	3	1,567	2,610	0,051
	Grup içi	249,153	416	,600		
	Toplam	253,854	419			

Anne öğrenim durumu değişkenine göre, bilişsel ve duyuşsal alt boyutlardaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, davranışsal alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p < 0,05$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığına ise Tukey-testi ile bakılmış ve aşağıda tabloda verilmiştir.

Çizelge 3.9. Anne Öğrenim Tukey Sonuçları

Dependent Variable	(I) anneög	(J) anneög	MeanDifference (I-J)	Std. Error	p
BİLİŞSEL	ilkort	lise	,04030	,10353	,980
		yokul	,25950	,14283	,267
		lisaust	1,10256	,49133	,113
	lise	ilkort	-,04030	,10353	,980
		yokul	,21920	,16173	,528
		lisaust	1,06226	,49715	,143
	yokul	ilkort	-,25950	,14283	,267
		lise	-,21920	,16173	,528
		lisaust	,84306	,50680	,344
	lisaust	ilkort	-1,10256	,49133	,113
		lise	-1,06226	,49715	,143
		yokul	-,84306	,50680	,344
DUYUŞSAL	ilkort	lise	,04208	,09497	,971
		yokul	,26119	,13101	,192
		lisaust	1,32369*	,45067	,018
	lise	ilkort	-,04208	,09497	,971
		yokul	,21911	,14835	,452
		lisaust	1,28161*	,45602	,027
	yokul	ilkort	-,26119	,13101	,192
		lise	-,21911	,14835	,452
		lisaust	1,06250	,46486	,103
	lisaust	ilkort	-1,32369*	,45067	,018
		lise	-1,28161*	,45602	,027
		yokul	-1,06250	,46486	,103

DAVRANIŞSAL	Ilkort	lise	,06457	,09475	,904
		yokul	,06074	,13072	,967
		lisaust	1,22740*	,44967	,033
	Lise	ilkort	-,06457	,09475	,904
		yokul	-,00383	,14802	1,000
		lisaust	1,16284	,45500	,053
	yokul	ilkort	-,06074	,13072	,967
		lise	,00383	,14802	1,000
		lisaust	1,16667	,46382	,059
	lisaust	ilkort	-1,22740*	,44967	,033
		lise	-1,16284	,45500	,053
		yokul	-1,16667	,46382	,059

Anne öğrenim durumu anova sonuçlarında duyuşsal ve bilişsel alanda anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığına Tukey testiyle bakılmış ve duyuşsal alanda anne eğitimi ilk-orta okul ve lise mezunu ile lisansüstü mezunu olanlar arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Bu farklılık anne eğitimi ilk-orta okul ve lise mezunu olanlar lehine olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.10. Öğrencilerin Baba Öğrenim Durumu Tablosu

		n	X	Standart Sapma
BİLİŞSEL	İlk ve orta okul	233	3,97	0,78
	Lise	125	3,88	0,95
	Lisans	56	3,79	0,89
	Lisans üstü	5	3,56	0,83
	Toplam	419	3,92	0,85
DUYUŞSAL	İlk ve orta okul	233	3,90	0,74
	Lise	125	3,86	0,83
	Lisans	56	3,69	0,84
	Lisans üstü	5	3,86	0,68
	Toplam	419	3,86	0,78
DAVRANIŞSAL	İlk ve orta okul	233	3,65	0,77
	Lise	125	3,58	0,78
	Lisans	56	3,48	0,77
	Lisans üstü	5	4,05	0,88
	Toplam	419	3,61	0,77

Öğrencilerin baba öğrenim durumu tablosu incelendiğinde Bilişsel boyutta en fazla ilk ve orta okul ($n=233$, $x=3,97$), Duyuşsal alt boyutta en yüksek ilk ve orta okul ($n=233$, $x=3,90$), Davranışsal alt boyutta ise en yüksek lisansüstü ($n=5$, $x=4,05$) eğitimi görenlerden oluşmaktadır.

Çizelge 3.11. Baba Öğrenim Durumu Anova Sonuçları

ANOVA						
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
BİLİŞSEL	Gruplar arası	2,396	3	,799	1,102	0,348
	Grup içi	300,839	416	,725		
	Toplam	303,235	419			
DUYUŞSAL	Gruplar arası	1,852	3	,617	1,001	0,392
	Grup içi	255,778	416	,616		
	Toplam	257,630	419			
DAVRANIŞSAL	Gruplar arası	2,341	3	,780	1,287	0,278
	Grup içi	251,513	416	,606		
	Toplam	253,854	419			

Baba öğrenim durumu değişkenine göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0,05$).

Çizelge 3.12. Öğrencilerin gelir durumu tablosu

		n	X	Standart sapma
BİLİŞSEL	500	143	4,03	0,75
	1000	149	3,91	0,83
	1500	67	3,85	0,92
	2000	35	3,80	0,91
	2001	25	3,65	1,10
	Total	419	3,92	0,85
DUYUŞSAL	500	143	3,99	0,74
	1000	149	3,87	0,72
	1500	67	3,73	0,86
	2000	35	3,65	0,91
	2001	25	3,70	0,88
	Total	419	3,86	0,78
DAVRANIŞSAL	500	143	3,70	0,73
	1000	149	3,60	0,75
	1500	67	3,58	0,86
	2000	35	3,33	0,92
	2001	25	3,68	0,62
	Total	419	3,61	0,77

Gelir durumu tablosu incelendiğinde öğrencilerin ($n=143$, $x=4,03$) en fazla 1-500 tl arasında gelire sahip oldukları görülmektedir.

Çizelge 3.13. Gelir Durumu Anova Sonuçları.

ANOVA						
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
BİLİŞSEL	Gruplar arası	4,422	4	1,105	1,532	0,192
	Grup içi	298,813	415	,722		
	Toplam	303,235	419			
DUYUŞSAL	Gruplar arası	5,598	4	1,399	2,299	0,058
	Grup içi	252,032	415	,609		
	Toplam	257,630	419			
DAVRANIŞSAL	Gruplar arası	4,018	4	1,004	1,665	0,157
	Grup içi	249,836	415	,603		
	Toplam	253,854	419			

Gelir durumu değişkenine göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>005$).

Çizelge 3.14. Öğrencilerin Kaldığı Yer Durumu Tablosu.

		n	x	Standart sapma
BİLİŞSEL	Aile	69	3,87	0,94
	Devlet Yurdu	72	4,12	0,65
	Özel Yurt	56	3,86	0,89
	Ev	195	3,83	0,88
	Akraba	2	4,12	0,05
	Diğer	25	4,21	0,62
	Toplam	419	3,92	0,85
DUYUŞSAL	Aile	69	3,88	0,79
	Devlet Yurdu	72	4,06	0,68
	Özel Yurt	56	3,77	0,80
	Ev	195	3,76	0,81
	Akraba	2	3,91	0,11
	Diğer	25	4,16	0,65
	Toplam	419	3,86	0,78
DAVRANIŞSAL	Aile	69	3,73	0,66
	Devlet Yurdu	72	3,72	0,64
	Özel Yurt	56	3,57	0,82
	Ev	195	3,52	0,85
	Akraba	2	3,79	0,29
	Diğer	25	3,71	0,69
	Toplam	419	3,61	0,77

Öğrencilerin Kaldığı yer değişkeninde, Bilişsel ve Duyuşsal boyutta en yüksek değere diğer seçeneğini işaretleyenlerin ($n=25$, $x=421$), Davranışsal boyutta ise en yüksek değere akraba yanında kalanların ($n=2$ $x= 3,79$), sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.15. Kaldığı yer Anova sonuçları

ANOVA						
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
BİLİŞSEL	Gruplar arası	6,853	5	1,371	1,910	0,092
	Grup içi	296,382	414	,718		
	Toplam	303,235	419			
DUYUŞSAL	Gruplar arası	7,165	5	1,433	2,363	0,039
	Grup içi	250,465	414	0,606		
	Toplam	257,630	419			
DAVRANIŞSAL	Gruplar arası	3,727	5	0,745	1,231	0,294
	Grup içi	250,127	414	0,606		
	Toplam	253,854	419			

Öğrencilerin kaldığı yer değişkenine göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarından duyuşsal boyutta anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<005$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığına ise Tukey-testi ile bakılmış ve aşağıda tabloda verilmiştir.

Çizelge 3.16. Kaldığı Yer Tukey Sonuçları

Bilişsel Duyuşsal Davranışsal

Tukey HSD

DependentVariable	(I) nerdekal	(J) nerdekal	MeanDifference (I-J)	Std. Error	p
BİLİŞSEL	ailemle	devletyu	-,25045	,14271	,496
		özyurt	,01195	,15237	1,000
		evde	,03828	,11866	1,000
		akraba	-,24698	,60763	,999
		diger	-,33198	,19775	,547
	devletyu	ailemle	,25045	,14271	,496
		özyurt	,26240	,15094	,507
		evde	,28873	,11682	,135
		akraba	,00347	,60727	1,000
		diger	-,08153	,19665	,998
	özyurt	ailemle	-,01195	,15237	1,000
		devletyu	-,26240	,15094	,507
		evde	,02633	,12843	1,000
		akraba	-,25893	,60962	,998
		diger	-,34393	,20376	,541
	evde	ailemle	-,03828	,11866	1,000
		devletyu	-,28873	,11682	,135
		özyurt	-,02633	,12843	1,000
		akraba	-,28526	,60208	,997
		diger	-,37026	,17996	,312
	akraba	ailemle	,24698	,60763	,999
		devletyu	-,00347	,60727	1,000
		özyurt	,25893	,60962	,998
		evde	,28526	,60208	,997
		diger	-,08500	,62251	1,000
	diger	ailemle	,33198	,19775	,547
		devletyu	,08153	,19665	,998
		özyurt	,34393	,20376	,541
		evde	,37026	,17996	,312
		akraba	,08500	,62251	1,000

DependentVariable	(I) nerdekal	(J) nerdekal	MeanDifference (I-J)	Std. Error	p
DUYUŞSAL	ailemle	devletyu	-,17555	,13119	,764
		özyurt	,10550	,14007	,975
		evde	,11603	,10908	,895
		akraba	-,03140	,55858	1,000
		diger	-,27473	,18179	,657
	devletyu	ailemle	,17555	,13119	,764
		özyurt	,28105	,13875	,330
		evde	,29159	,10739	,074
		akraba	,14415	,55826	1,000
		diger	-,09918	,18078	,994
	özyurt	ailemle	-,10550	,14007	,975
		devletyu	-,28105	,13875	,330
		evde	,01053	,11807	1,000
		akraba	-,13690	,56041	1,000
		diger	-,38024	,18732	,327
	evde	ailemle	-,11603	,10908	,895
		devletyu	-,29159	,10739	,074
		özyurt	-,01053	,11807	1,000
		akraba	-,14744	,55348	1,000
		diger	-,39077	,16543	,172
	akraba	ailemle	,03140	,55858	1,000
		devletyu	-,14415	,55826	1,000
		özyurt	,13690	,56041	1,000
		evde	,14744	,55348	1,000
		diger	-,24333	,57226	,998
	diger	ailemle	,27473	,18179	,657
		devletyu	,09918	,18078	,994
		özyurt	,38024	,18732	,327
		evde	,39077	,16543	,172
		akraba	,24333	,57226	,998

DependentVariable	nerdekal	nerdekal	MeanDifference (I-J)	Std. Error	p	
DAVRANIŞSAL	devletyu					
	ailemle	devletyu	,00513	,13111	1,000	
		özyurt	,15841	,13997	,868	
		evde	,20454	,10901	,418	
		akraba	-,05737	,55821	1,000	
	diger	devletyu	,02097	,18167	1,000	
		ailemle	-,00513	,13111	1,000	
		özyurt	,15327	,13866	,879	
		evde	,19941	,10732	,430	
	devletyu	akraba	-,06250	,55788	1,000	
		diger	,01583	,18066	1,000	
		ailemle	-,15841	,13997	,868	
		özyurt	-,15327	,13866	,879	
	özyurt	evde	,04613	,11799	,999	
		akraba	-,21577	,56003	,999	
		diger	-,13744	,18719	,978	
		ailemle	-,20454	,10901	,418	
	evde	devletyu	-,19941	,10732	,430	
		özyurt	-,04613	,11799	,999	
		akraba	-,26191	,55310	,997	
		diger	-,18357	,16532	,877	
	ailemle	devletyu	,05737	,55821	1,000	
		özyurt	,06250	,55788	1,000	
		evde	,21577	,56003	,999	
		akraba	,26191	,55310	,997	
	devletyu	diger	,07833	,57188	1,000	
		ailemle	-,02097	,18167	1,000	
		özyurt	-,01583	,18066	1,000	
		evde	,13744	,18719	,978	
	özyurt	akraba	,18357	,16532	,877	
		diger	-,07833	,57188	1,000	

Öğrencilerin kaldığı yer Anova sonuçlarında duyuşsal alanda anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığına Tukey-testi ile bakılmış ve boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında gruplar arasında bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuçlardan öğrencilerin kaldığı yer değişkeninin boş zaman tutumlarını etkilemediği görülmüştür.

Çizelge 3.17. Cinsiyetlere Göre Boş Zaman Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puanın Bağımsız (Independent) t- Testi İle Analizi

	Cinsiyet	N	Ortalama(X)	Standart Sapma (SS)	t testi	p
Duyussal	Erkek	209	47,30	11,33		
	Kadın	210	53,28	8,12	-6.20	0.00*
Bilissel	Erkek	209	43,96	11,38		
	Kadın	210	50,13	7,82	-6.48	0.00*
Davranıssal	Erkek	209	41,65	10,31		
	Kadın	210	45,05	7,93	-3.78	0.00*
Toplam	Erkek	209	132,91	29,82		
	Kadın	210	148,47	20,65	-6.19	0.00*

* $p \leq 0.05$

Cinsiyetlere göre Boş zaman tutum ölçeği alt boyutları olan Duyuşsal ($t=-6.20$, $p=0.00$), Bilişsel ($t=-6.48$, $p=0.00$), Davranışsal ($t=-3.78$, $p=0.00$) ve toplam ölçek puanında ($t=-6.09$, $p=0.00$) istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara rastlanmıştır.

Çizelge 3.18. Erkek ve Kadın Katılımcıların Üniversitelere Göre Boş Zaman Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Skorunun Ortalama ve Standart Sapmaları

Üniversite		Cinsiyet	
		Erkek	Kadın
		Ort.±SS	Ort.±SS
1.Selçuk Üniv.	Duyussal	44,46±11,9	53,45±7.8
	Bilissel	40,42±11.9	49,22±8.1
	Davranıssal	40,12±11,4	45,20±8.8
	Toplam Puan	125,01±32.4	147,88±21.8
2.Necmettin Er.	Duyussal	51,30±7.2	53,9±6.6
	Bilissel	49,64±7.5	50,89±5.8
	Davranıssal	44,71±7.7	46,19±6.8
	Toplam Puan	145,66±17.9	151,03±16.6
3.Aksaray	Duyussal	49,52±13.70	53,00±10.4
	Bilissel	44,78±12.9	48,61±11,.6
	Davranıssal	43,05±12.5	45,23±9.7
	Toplam Puan	137,36±38.5	146,84±28.8
4.Nevşehir	Duyussal	49,15±10.6	52,69±8.8
	Bilissel	46,45±9.4	50,41±8.2
	Davranıssal	41,70±8.0	44,27±7.7
	Toplam Puan	137,31±22.8	147,39±21.1
Toplam	Duyussal	47,30±11.3	53,24±8.12
	Bilissel	43,96±11.3	50,13±7.8
	Davranıssal	41,65±10.3	45,09±7.9
	Toplam Puan	132,91±29.8	148,47±20.6

Çizelge 3.19. Two-way ANOVA (İki yönlü ANOVA) Testi İle Analizi ve Tukey Post-Hoc Testi

	Cinsiyet		Değer	F	Hipotez df(fark)	Hata df	Sig.	Post-hoc
Üniversite	Erkek	Wilks' Lambda	,877	3,036	9,000	491,766	0,002*	1-2,1-4
Üniversite	Kadın	Wilks' Lambda	,968	,748	9,000	494,199	,664	-

*p≤0.05

Cinsiyet ve Üniversite faktörlerine göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutları ve toplam skoru iki-yönlü ANOVA ile test edilmiş ve erkek katılımcıların

değişkenlerinin ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Farkın hangi üniversitelerden kaynaklandığına ise Tukey-testi ile bakılmış ve aşağıda tabloda verilmiştir.

Çizelge 3.20. Tukey Testi Duyusal ve Bilişsel Alt Boyutlarının Çoklu Karşılaştırmaları

Tukey HSD						
Cinsiyet	Bağımlı Değişkenler	(I) Üniversite	(J) Üniversite	Ortaama fark (I-J)	Std. hata	p
Erkek	Duyusal	1.Selçuk	Necmettin	-6,84(*)	2,021	,005
			Aksaray	-5,06	2,756	,260
			Nevşehir	-4,69	1,98	,088
		2.Necmettin	Selçuk	6,84(*)	2,021	,005
			Aksaray	1,78	3,05	,937
			Nevşehir	2,15	2,38	,803
		3.Aksaray	Selçuk	5,06	2,75	,260
			Necmettin	-1,78	3,05	,937
			Nevşehir	0,36	3,03	,999
		4.Nevşehir	Selçuk	4,69	1,98	,088
			Necmettin	-2,15	2,38	,803
			Aksaray	-0,36	3,03	,999
	Bilissel	1.Selçuk	Necmettin	-9,21(*)	1,98	,000
			Aksaray	-4,36	2,70	,373
			Nevşehir	-6,02(*)	1,94	,012
		2.Necmettin	Selçuk	9,21(*)	1,98	,000
			Aksaray	4,85	2,99	,368
			Nevşehir	3,18	2,33	,522
		3.Aksaray	Selçuk	4,36	2,70	,373
			Necmettin	-4,85	2,99	,368
			Nevşehir	-1,66	2,97	,944
		4.Nevşehir	Selçuk	6,02(*)	1,94	,012
			Necmettin	-3,18	2,33	,522
			Aksaray	1,66	2,97	,944

* $p \leq 0.05$

Boş zaman değerlendirme tutum ölçeğinin cinsiyet faktörü ve üniversite faktörüne bakıldığında erkek katılımcıların duyuşsal alt boyutunda Selçuk ve Necmettin Erbakan Üniversiteleri arasında ve bilişsel alt boyutunda ise yine Selçuk ve Necmettin Erbakan ile Nevşehir Üniversiteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($p \leq 0.05$).

Çizelge 3.21. Tukey Testi Davranışsal Alt Boyutu ve Toplam Anket Puanının Çoklu Karşılaştırmaları

Tukey HSD						
Cinsiyet	Bağımlı Değişkenler	(I) Üniversite	(J) Üniversite	Ortaama fark (I-J)	Std. hata	p
Erkek	Davranışsal	1.Selçuk	Necmettin	-4,58	1,87	,071
			Aksaray	-2,92	2,55	,662
			Nevşehir	-1,57	1,84	,827
		2.Necmettin	Selçuk	4,58	1,87	,071
			Aksaray	1,66	2,82	,936
			Nevşehir	3,00	2,20	,524
		3.Aksaray	Selçuk	2,92	2,55	,662
			Necmettin	-1,66	2,82	,936
			Nevşehir	1,34	2,80	,963
		4.Nevşehir	Selçuk	1,57	1,84	,827
			Necmettin	-3,00	2,20	,524
			Aksaray	-1,34	2,80	,963
	Toplam Puan	1.Selçuk	Necmettin	-20,64(*)	5,27	,001
			Aksaray	-12,34	7,19	,318
			Nevşehir	-12,29	5,19	,087
		2.Necmettin	Selçuk	20,64(*)	5,27	,001
			Aksaray	8,29	7,97	,726
			Nevşehir	8,34	6,22	,537
		3.Aksaray	Selçuk	12,34	7,19	,318
			Necmettin	-8,29	7,97	,726
			Nevşehir	0,05	7,91	1,000
		4.Nevşehir	Selçuk	12,29	5,19	,087
			Necmettin	-8,34	6,22	,537
			Aksaray	-0,05	7,91	1,000

* $p \leq 0.05$

Boş zaman Değerlendirme tutum ölçeği toplam puanında ise Selçuk ve Necmettin Erbakan Üniversiteleri erkek katılımcıların skorlarında istatistiksel olarak farka rastlanmıştır ($p \leq 0.05$).

Çizelge 3.22. Bütün Katılımcıların Yaşadıkları Yere Göre Boş Zaman Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Değerlerinin Ortalama (x) ve Standart Sapmaları (SS).

		N	Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)
Duyuşsal	Büyükşehir	192	50,66	10,22
	İlmerkezi	74	50,05	9,82
	İlçe	92	49,36	9,35
	Kasaba	19	54,89	7,67
	Köy	41	49,21	13,78
	Toplam	419	50,30	10,28
Bilişsel	Büyükşehir	192	47,68	10,27
	İl merkezi	74	47,89	9,77
	İlçe	92	46,19	9,21
	Kasaba	19	48,63	10,71
	Köy	41	44,00	12,33
	Toplam	419	47,07	10,22
Davranışsal	Büyükşehir	192	43,35	10,04
	İl merkezi	74	43,62	8,92
	İlçe	92	42,37	7,47
	Kasaba	19	47,42	8,50
	Köy	41	43,29	10,71
	Toplam	419	43,36	9,34
Toplam	Büyükşehir	192	141,70	27,44
	İl merkezi	74	141,56	25,54
	İlçe	92	137,76	22,68
	Kasaba	19	150,94	21,51
	Köy	41	136,51	34,86
	Toplam	419	140,71	26,7

Bütün katılımcıların yaşadıkları yere göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutları ve toplam puan değerlerinin ortalama ve standart sapmaları incelendiğinde en yüksek ortalama değerlere kasabada yaşayanların sahip olduğu (n=19, x=150,94) görülmüş, en düşük değerlere ise köyde yaşayan katılımcılarda (n=41, x=136,51) rastlanmıştır.

Çizelge 3.23. Bütün Katılımcıların Yaşadıkları Yere Göre Boş Zaman Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Değerlerinin One-Way ANOVA(Tek-Yönlü ANOVA) ile Analizi

	ANOVA	Kareler Toplamı	df	Kare Ortalaması	F	p
Duyuşsal	Gruplararası	586,564	5	117,31	1,109	0,35
	Gurup içi	43566,62	414	105,74		
	Toplam	44153,18	419			
Bilişsel	Gruplararası	630,568	5	126,11	1,210	0,30
	Gurup içi	43035,28	414	104,20		
	Toplam	43665,85	419			
Davranışsal	Gruplararası	412,703	5	82,54	,945	0,45
	Gurup içi	35992,02	414	87,35		
	Toplam	36404,72	419			
Toplam Skor	Gruplararası	3833,489	5	766,69	1,071	0,37
	Gurup içi	294253,12	414	715,94		
	Toplam	298086,60	419			

Bütün katılımcıların yaşadıkları yere göre boş zaman tutum ölçeği altboyutları ve toplam puan değerlerinin tek yönlü varyans analizi ile değerlendirilmesi sonucunda hiçbir değişkende istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Size göre boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi nasıldır? Sorusuna verilen cevaplara baktığımızda öğrencilerin %79,7'si başarıyı artırır, %7,2'si başarıyı düşürür %6,9'u hiçbir etkisi yoktur cevabını vermişlerdir. Öğrenciler boş zaman etkinliklerine katılımın başarılarını artırdığını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlarla benzer çalışmalar şunlardır:

(Akyüz,2015:75) çalışmasında, en yüksek başarıyı artırır en düşük ise hiçbir etkisi yoktur sonucunu bulmuştur. Yine (Ağduman,2014:52) boş zaman etkinliklerinin derslerindeki başarılarını olumlu etkilediğini düşünen öğrencilerin puanlarının, olumsuz etkilediğini ve hiç etkilemediğini düşünen öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. (Öksüz,2012:39) Çalışmasında öğrencilerin %81.1'i boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıyı artırır, %4.3'ü başarıyı düşürür, %14.6'sıda hiçbir etkisi yoktur cevabını vermiştir. Bu sonuçlar bulgularımızı desteklemektedir.

Haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresinin size göre yeterliliği nasıldır? Sorusuna verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin %44,4'ü yeterli %14,6'sı kesinlikle yeterli, %18,1'i yetersiz, ve %9,5'i kesinlikle yetersiz cevabını vermişlerdir. Sonuçlardan da görüldüğü gibi öğrenciler haftalık boş zaman sürelerinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalarda araştırmamızla benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir:

(Sabbağ ve Aksoy, 2011:15) Adıyaman Üniversitesi öğrencileri'nin (E:%61.4, B: %62.8) çoğunluğu etkinlik yapabilecek yeterli boş zamanı bulabildiklerini ifade etmişlerdir. (Öksüz,2012:39) Çalışmasında öğrencilerin çoğunluğunun (%39.7'sinin günde 3-4 saat,%23.9'unun 5-6 saat arası) boş zamanları olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %54.6'sı boş zamanlarının yetersiz olduğunu, %45.4'ü ise boş zamanlarının yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Sonuçlar (Sabbağ ve Aksoy, 2011:15)'un çalışmasıyla benzerdir, ayrıca (Öksüz,2012:40)'ün bulmuş olduğu günlük boş zaman süreleride benzer bir sonuçtur. Fakat (Öksüz, 2012:40)'ün çalışmasında öğrenciler günde 3-4saat boş zamanları olmasına rağmen bu süreyi yetersiz bulmuşlardır.

Boş zamanlarınızı olumlu kullandığınızı düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen cevapların öğrencilerin %14,8'u evet, %44,9'u kısmen evet, %32'si hayır, %8,4'ü de kısmen hayır cevabı vermişlerdir. Öğrencilerin boş zamanlarını kısmen olumlu kullandıkları anlaşılmaktadır. (Akyüz, 2015:82) Çalışmasında toplamda en yüksek evet en düşük hayır sonucunu bulmuştur, sonuçlar benzerdir.

Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkanlarını yeterli buluyor musunuz? Sorusuna öğrencilerin %36,8'i kesinlikle yetersiz, %33,9'u yetersiz, %17,9'u yeterli, %10,7'si kısmen yeterli cevabını vermişlerdir. Öğrenciler üniversitenin kendilerine yeterli boş zaman değerlendirme imkanı sunmadığını ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir:

(Akyüz, 2015:82) çalışmasında en yüksek oranı yetersiz en düşük puanıda yeterli bulmuştur. (Sabbağ ve Aksoy, 2011:19) Adıyaman üniversitesi erkek öğrencilerinin %50.9 oranında boş zaman etkinliklerine katılmaları için tesislerin yetersiz olduğunu, bayan öğrenciler ise %51.1 oranında tesislerin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. (Öksüz,2012:40)' ün yurttaki kalan öğrencilerin %89.3'ünün ikamet ettikleri yurttaki boş zaman etkinliklerine yeterince katılamadıklarını, %10.7'si de yeterli düzeyde katılabildiklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler yeterince katılamama nedeni olarak yurttaki istedikleri etkinliklerin olmadığını, tesisler yeterli olmadığını, yetkililerin ilgisiz olduğunu, etkinlikleri yürütecek çalıştırıcı olmadığını ifade etmişlerdir. (Şahin ve diğ.,2009:66) Eğirdir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin %1.2'si rekreasyonel faaliyetleri yeterli bulurken, %86.5'i yeterli bulmadığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar çalışmamızda ulaştığımız değerleri desteklemektedir.

Boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katılıyorsunuz? Sorusuna öğrencilerin %70,9'u arkadaş gurubuyla %12,6'sı yalnız, %12,2'si ailemle, %4,3'ü diğer cevabını vermişlerdir. (Şahin ve diğ.,2009:67) Çalışmalarında öğrencilerin %51'i okul arkadaşları ile %24'ü ev arkadaşları ile %4'ü ise ailesiyle katıldıklarını belirtmişlerdir. (Sabbağ ve Aksoy, 2011:16) Adıyaman Üniversitesi Öğrencilerinin büyük çoğunluğu (E: %43.9, B: %46.5) boş zaman etkinliklerine katılmada arkadaşlarının etkili olduğunu belirtmişlerdir. (L. Neşe Aslan, 2000:124) Çalışmasında öğrencilerin %64,5 gibi büyük bir çoğunluğunun aileleri ile hafta sonları boş zaman etkinliklerine katılmadıklarını tespit etmiştir. Araştırma

kapsamındaki gençlerin içinde bulundukları gençlik döneminin özellikleri gereği zamanlarının büyük kısmını ailelerinden çok arkadaş grubuyla geçirme eğiliminde olduklarını belirtmiştir. Yapılan çalışmalardan da görüldüğü gibi öğrencilerin içinde bulundukları ergenlik ve gençlik dönemlerinde akran gruplarıyla birlikte olma eğiliminde oldukları görülmektedir. Ayrıca üniversite ortamında zamanlarının büyük çoğunluğunu arkadaşları ile geçirmeleri nedeniyle boş zamanlarını daha çok arkadaş çevresi ile değerlendirdikleri düşünülmektedir.

Öğrencilerin anne öğrenim durumuna yönelik istatistik tablosu incelendiğinde boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarından bilişsel ve duyuşsal boyutta anlamlı farklılık bulunmuş olup davranışsal boyutta anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Yapılan tukey testi sonuçları incelendiğinde duyuşsal boyutta ilkokul-orta okul ve lise mezunu anneler ile lisansüstü mezunu anneler arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılık ilkokul-ortaokul ve lise mezunu anneler lehine olduğu görülmektedir. Lisansüstü ve yüksek okul mezunu anne eğitiminin öğrencilerin boş zaman tutumunda bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür. Yani anne eğitiminin artması öğrencilerin boş zaman tutumlarında aynı ölçüde artırmamıştır. (Akyüz, 2015: 62 ve Arguz, 2018: 50) Anne eğitim durumuna göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmişlerdir. Çalışmamız bu çalışmalarla farklılık göstermektedir. Bu farklılığın örneklem grubundan kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin baba öğrenim durumuna yönelik istatistik tablosu incelendiğinde boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmadı. (Akyüz, 2015: 65 ve Arguz, 2018: 52) Baba eğitim durumuna göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çalışmamızın sonuçları (Akyüz ve Arguz'un) bulmuş oldukları sonuçlarla benzerdir. Bu sonuçlara göre baba eğitiminin üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumunda bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür.

Gelir değişkenine göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>005$). (Akgül, 2011: 65) Çalışmasında Ankara ve Londradaki katılımcıların gelire göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır. (Arguz, 2018: 53) Üniversite öğrencileri üzerine yapmış

oldugu çalışmasında boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuçlar çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçlarla örtüşmektedir. Bu sonuçlara göre gelirin üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumunda bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür.

Kaldığı yer anova sonuçları incelendiğinde duyuşsal alanda anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığına Tukey testiyle bakılmış ve gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin kaldığı yerin boş zaman tutumlarını etkilemediği söylenebilir (Akyüz, 2015: 73) çalışmasında öğrencilerin öğrenim gördükleri ilde kaldıkları yer değişkeninin boş zaman tutumunu etkilemediği sonucunu bulmuştur. Araştırmamızda elde ettiğimiz sonuçlar bu çalışmayla benzerdir.

Cinsiyet değişkenine göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutları incelendiğinde duyuşsal, bilişsel ve davranışsal bileşenlerde kız öğrencilerin boş zaman tutumlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyete göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutları olan duyuşsal ve bilişsel bileşenlerde, davranışsal bileşenlere göre daha yüksek değerler görülmüştür. Katılımcıların boş zaman tutumuyla ilgili olarak bilgi ve duyuşları davranışların ortaya çıkmasında önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Aşağıda yapılan çalışmalarla benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür:

(Akyüz, 2015:54) Çalışmasında, cinsiyet değişkeni ile ilgili erkek ve kadın öğrenciler arasında duyuşsal alan, bilişsel alanda ve toplamda anlamlı farklılığın olduğunu belirtmiştir. Davranışsal alanda ise anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Kadın üniversite öğrencilerinin boş zaman tutum puanları bütün alt boyutlarda erkeklerden yüksek çıkmıştır. (Kaya, 2015:53) Cinsiyet ve yaş değişkeninin bireylerin tutumlarını etkilediğini belirtmiştir. Kadınların boş zaman tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bulgularımızla farklılık gösteren çalışmalara bakıldığında:

(Akgül ve Yenel, 2014: 138) Çalışmalarında cinsiyete göre boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarına bakıldığında Ankara'daki bireylerin bilişsel alt boyutta farklılık bulunurken duyuşsal ve davranışsal bileşenlerde anlamlı farklılık görülmemiştir.

Ayrıca Anakara’da erkeklerin boş zaman tutumlarının kadınlara göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Londra’daki bireylerde ise üç alt boyutta da bir farklılık olmadığını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar çalışmamızla farklılık göstermektedir.

Litaretürde cinsiyet ile boş zaman tutumu arasında farklı sonuçlar bulunduğu görülmektedir. (Muzindutsi ve Viljoen, 2016:111) Erkek ve kız öğrenciler arasında boş zaman tutumunda bir fark olmadığını cinsiyetin boş zaman tutumunda bir etkiye sahip olmadığını tespit etmiştir. (L. Neşe Aslan, 2000:179) Öğrencilerin %90 oranında katılmak istedikleri boş zaman aktivitelerine cinsiyetlerinin engel oluşturmadığını ifade etmiştir. (Gökyürek, 2016:3290-91) Yaptığı çalışmada Boş Zaman Tutum Ölçeği’nin ortalama puanları, katılımcıların bilişsel alt ölçeğinde en yüksek puan ortalamasına sahip olduklarını göstermektedir. Araştırmanın bir başka bulgusu da, dans etkinliklerine katılan bireylerin boş zaman tutumu, cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyine göre farklılık göstermemiştir. (Munusturlar, 2017:52-54) Boş zaman tutum ölçeği alt boyutlarından bilişsel tutumun en yüksek skora sahip olduğu görülmektedir. Türkiye’nin doğu ve batı illerinde yaşayan bireylerin boş zaman tutumunun cinsiyet bağımsız değişkeninden etkilenmediğini tespit etmiştir. Bu çalışmayla farklı bir sonuç ortaya çıkmıştır. Burada toplumsal ve kültürel farklılıkların cinsiyetin boş zaman tutumu üzerinde farklı sonuçlar ortaya çıkardığı görülmektedir. Bulgularımızla bu çalışmaların sonuçları örtüşmemektedir.

Cinsiyetin boş zaman tutumunda farklı sonuçların çıkması bölgeler ve kültürler arası farklılıklar ile örneklem grubu farklılıklarından kaynaklanıyor olabilir.

Yine boş zaman tutum ölçeğinin cinsiyet ve üniversite faktörüne bakıldığında erkek katılımcılarda farklılık olduğu bulunmuştur. Bu farklılığın duyuşsal alanda Selçuk ve Necmettin Erbakan Üniversitesi arasında, bilişsel alanda ise Selçuk, Necmettin Erbakan ile Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi arasında anlamlı olduğu görülmektedir. Toplamda ise Selçuk ve Necmettin Erbakan Üniversiteleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın Necmettin Erbakan Üniversitesi erkek öğrencileri lehine olduğu tespit edilmiştir. Necmettin Erbakan Üniversitesi erkek öğrencilerinin boş zaman tutumunda bilgi düzeyi ve olumlu duyguları diğer katılımcılara göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Her iki üniversiteninde büyük şehirde olması erkek öğrencilerin boş zaman tutumlarında

bilme ve duygu boyutunda olumlu katkı sağladığı düşünülebilir. Ayrıca Aksaray Üniversitesi'nde anlamlı farklılığın görülmemesi Turizm Fakültesi'nin öğrenci sayısının diğer üniversitelere göre daha az olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin yaşam yerlerinin boş zaman tutumlarını etkilemediği tespit edilmiştir. (Akgül, 2011: 65) Çalışmasında Ankara ve Londra'daki öğrencilerin boş zaman tutumlarının yaşam yerine göre değişmediğini tespit etmiştir. İki çalışmada benzer sonuçlar görülmektedir. Yaşam yerlerinin boş zaman tutumunu etkilememesinin nedenleri olarak günümüzde ulaşım ve iletişim imkanların yadsınamayacak düzeyde artmasından ve toplumun çoğu kesiminin bu imkanlara ulaşabilir olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

(Munusturlar, 2017:53-54) Bireylerin ikamet ettikleri yerin ve ikamet bölgesinin boş zaman tutumunu etkilediğini tespit etmiştir. Bu çalışmadaki farklı sonuçlar bölgeler arasındaki farklılıktan kaynaklanıyor olabilir.

Sonuç olarak KOP bölgesi üniversiteleri Turizm Fakültesi son sınıf öğrencileri rekreasyon faaliyetlerine katılımın başarılarını artırdığını, rekreasyonel etkinliklere katılım için yeterli boş zamana sahip olduklarını fakat bu boş zamanlarını yeterli düzeyde olumlu kullanamadıklarını, üniversitenin sunduğu boş zaman olanaklarını yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilere sunulan boş zaman etkinliklerinin yetersizliği öğrencilerin boş zamanlarını verimli bir şekilde geçirmelerine engel teşkil edebilir. Yine öğrenciler boş zamanlarını en çok arkadaşlarıyla değerlendirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle üniversiteler öğrencilere yeterli düzeyde ve farklı boş zaman etkinlikleri planlarken arkadaş grubuyla katılım sağlanacak etkinlikleri göz önünde bulundurmaları bu etkinliklere olan katılım oranını artırabilir. KOP bölgesi üniversiteleri turizm fakültesi öğrencilerin boş zaman tutumlarında demografik özelliklerden gelir, aile yaşam yeri, kalınan yer ve baba eğitimine göre bir değişiklik olmazken anne eğitiminin bilişsel ve duyuşsal alanda önemli farklılık oluşturduğu bulunmuştur. Yine cinsiyetin öğrencilerin boş zaman tutumunu etkilediği kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmüştür.

ÖNERİLER

Boş zaman faaliyetleri planlanırken öğrencilerin istek ve beklentileri dikkate alınmalı, katılımcıların olumlu kişisel imaj geliştirebilmelerini ve güçlü sosyal ilişkiler kurmalarını sağlamalıdır. Aktivitelere katılımı teşvik ederek akademik programlar dışında üniversite deneyimlerini zenginleştirmek ve liderlik yetenekleri kazandırma, kendini birçok yönden geliştirme, kendini bulma ve keşfetme gibi amaçları gerçekleştirebilecek düzeyde planlı etkinliklere yer verilebilir. Planlı etkinlikler öğrencilerin yetenek ve kişilik gelişiminde önemli katkı sunarken onların boş zamanlarında kötü alışkanlıklardan korunmasına yardımcı olabilir. Rekreasyon etkinliklerinin planlanması ve uygulanması aşamaları uzmanlık gerektiren konular olduğundan KOP bölgesi üniversitelerinin ilgili alanda uzman kişilere yer vermesi bölge üniversiteleri arasındaki etkileşimin artmasına, üniversiteler arasındaki farkların azalmasına ve bölgenin bilinirliği ve turizmi açısından önemli katkıları olabilir. Üniversiteler yerel yönetimlerle birlikte hareket ederek öğrencilerin boş zaman imkanlarını keşfetmelerine çözüm üretebilir. Boş zaman etkinliklerine aktif katılımı artırmak için yerel yönetimlerle birlikte boş zaman danışmanlığı hizmeti sağlanabilir. Boş zaman katılımının önemi ve faydaları hakkında bilinirlik düzeylerini artırmak için sosyal medya gibi iletişim yollarında yararlanılabilir.

Üniversite öğrencilerinin, akademik ve idari, ekonomik, kişisel, yaşamsal, sağlık, sosyal ve kültürel, bağımlılık ve psikolojik, aidiyet, inanç ve ahlaki sorunlarını, gelecekle ilgili hayallerini ve öz eleştirilerini sunabilecekleri çalıştayların veya toplantıların yapılması; öğrencilerin boş zamanlarındaki yapabilecekleri faaliyetlerdeki beklentilerinin karşılanmasında önemli bir rolü olacağı düşünülebilir.

Bu başlıklar altında farklı anket formları düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- AĞDUMAN**, Fatih; “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Motivasyon ve Tatminlerinin İncelenmesi”, **Yüksek Lisans Tezi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı**, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 2014.
- AKGÜL**, Beyza M. ve İ. Fatih Yenel, **Evaluation of Attitudes of Individuals Towards Leisure Time Activities in Different Cultures: Ankara-London Case**, Vol.,4(2), International Journal of Sport Studies, 2014.
- AKYÜZ**, Hayri; “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Bölümünde Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirilme Biçimlerinin İncelenmesi,” **International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)**, 3, 2015.
- ARDAHAN**, Faik ve Tennur Yerlisu Lapa, **Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Tatmin Düzeylerinin Cinsiyete ve Gelire Göre İncelenmesi**, Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences, Ankara, 2010.
- ARGUZ**, İrfan; “Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Yönelik Tutumları ve Boş Zaman Motivasyonlarının İncelenmesi”, yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2018.
- ASLAN**, L. Neşe; **Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Eğilimi**, 3, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, izmir, 2000.
- BİNBAŞIOĞLU**, Hulisi ve Hakan Tuna, **Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları: Doğu Anadolu Bölgesindeki MYO Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma**, 2, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, journal of academic approaches, 2014.
- BUCHER** Charles A; **Foundations of Physical Education the C.U**, Mosby Company, Saint Louis. 1972.
- BULGU**, Nefise; “Spora Katılımda Toplumsal Fayda: Kazakistan Ahmet Yesevi Üniversitesi Öğrencileri Örneği”, **Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, 18, 2013, 25-45.
- BULUT**, Murat ve Funda Koçak, **Hazırlık Öğrenimi Gören Kadın Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılmalarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi**, 2, Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi Journal of Sports and Performance Researches, Samsun, 2016.
- CALDWELL**, Linda L.: ‘Leisure and health: why is leisure therapeutic’? **British Journal of Guidance&Counselling**, 33:1, 2005, 7-26.
- CHEN**, lilyshui-lien ve Edward Shih-Tse Wang ve Julian Ming-Sung Cheng, **The Relationship between Extroversion and Leisure Motivation: Evidence from Fitness Center Participation**, 35(10), Social Behavior and Personality, 2007.
- ÇETİNKAYA**, Güney; “Doğa Sporlarına Katılım Çevre Tutumunu Etkiler mi? Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” **Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi**, 13, 2015, 137-142.

ÇORUH, Yaşar ve Suat Karaküçük, **Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Rekreatif Eğilimleri ve Rekreatif Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler**,1, International Journal of Science Culture and Sport, 2014.

DAİ, Shifan ve diğerleri, **Participation in Types of Physical Activities Among Us Adults— National Health and Nutrition Examination Survey 1999–2006**, 12(01), J Phys Act Health. 2015.

EKİNCİ, Nurullah Emir ve diğerleri, **Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi**,1, Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 2014.

ERGÜL, O. Kürşat ve Hulusi Alp ve Hatice Çamlıyer, **Üniversite Gençliğinin Sportif Rekreatif Etkinliklerine Yönelik İlgileri ve Katılma Düzeylerinin Belirlenmesi**, 2, Journal of Tourism Theory and Research, 2015.

FERNANDES, Rômulo ve diğerleri, **Association between regular participation in sports and leisure time behaviors in Brazilian adolescents**, a cross- sectional study,8 ,BMC Public Health, 2008, 329.

GÖKYÜREK, Belgin; ‘An Analysis of Leisure Attitudes of the Individuals Participating in Dance Activities and the Relationship between Leisure Attitude and Life Satisfaction’,10, **International Journal of Environmental**, 2016.

GÜL, Atila ve Emine Keleş ve Ömer Faruk Uzun, **Süleyman Demirel Üniversitesi Öğretim Elemanları ve Öğrencilerinin Yerleşke İçindeki Rekreatif Talep ve Eğilimleri**,1, Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi, Isparta, 2016.

GÜZEL, Pınar; “Rekreatif Spor”, **Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, 1, 2016, 251-252.

HACIOĞLU, Necdet ve Ayhan Gökdeniz ve Yakup Dinç, **Boş Zaman ve Rekreatif Yönetimi**,2, Detay Yayıncılık, Ankara, 2009.

HACICAFEROĞLU, Serkan ve diğerleri, **Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Serbest Zaman (Rekreatif) Aktivitelerine Katılımlarının Belirlenerek İncelenmesi (İnönü Üniversitesi Örneği)**, 5, Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi Journal of Sports and Performance Researches,2013.

HEKİM, Mesut ve Meriç Eraslan, **Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Rekreatif Tercihlerinin İncelenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği)**, 3, III. Rekreatif Araştırmaları Kongresi, Eskişehir,2015,

HUDSON, Simon; “The Segmentation Of Potential Tourists: Constraint Differences Between Man and Women”, **Journal of Travel Research**, 38,2000, 363-368.

İNCEOĞLU Metin; **Tutum Algı İletişim**, 4. baskı, siyasal kitabevi, Ankara, 2011.

JONG-HO, Kim ve Mc Kenzie Lary A., **The Impacts of Physical Exercise on Stress Coping and Well-Being in University Students in the context of Leisure**,6, Health, 2014.

KAYA, Sabri, Emanuele, Isidori, Halil, Sarol, An Examination of Adolescents Attitudes Towards Leisure Activities, 2, Vol (12), International Journal of Human Sciences, 2015.

KAYA, Sabri, Bülent Gürbüz, An Examination of University Students Attitudes Towards Leisure Activities, 3, Vol:6, Pamukkale Journal of Sport Sciences, 2015.

KARAÇAR, Ercan ve Mehmet Mert Paslı, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Rekreatif Eğilimleri ve Rekreatif Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler, 1, Turizm Akademik Dergisi, 2014.

KARAGÜN, Elif ve diğerleri, Sosyal Fobi Özellikleri Gösteren Üniversite Öğrencilerinde Rekreatif Aktivitelerin Fobik Tutumlar Üzerine Etkisinin Araştırılması, 11, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2010.

KARAKÜÇÜK, Suat; Rekreatif: Boş Zamanları Değerlendirme, 4. baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2005.

KARAKÜÇÜK, Suat; Rekreatif Bilimi, Gazi Kitabevi, Ankara, 2016.

KARUNANITHY, K. ve M. Karunanithy, Leisure Activities and Attitudes of Advanced Level Students: a Study Based on Urban Schools in Trincomalee District, 7, Vol:6, European Journal of Business and Management, 2014.

KILBAŞ, Şükran; Rekreatif Boş Zamanları Değerlendirme, 4. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, 2010.

KILIÇ, Metin ve Gülten Şener, Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklerine Katılımlarındaki Sosyolojik Etkiler ve Yapısal Kısıtlamalar, 3, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, 2013.

KUŞ, Şahin Candan, Sibel Akten, Ulvi Erhan Erol, Eğirdir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlerine Katılımlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma, 10(1), Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2009.

LİM KHONG, Chiu: 'University Students Attitude, Self- Efficacy and Motivation Regarding Leisure Time Physical participation', Jurnal Pendidikan, 24, 2009.1-15.

LİM KHONG, Chiu ve Kalsom Kayat, Psychological Determinants of Leisure Time Physical Activity Participation among Public University Students in Malaysia, 2, Ajihe Vol.2, 2010.

LUO, Lu ve Shu-Fang Kao, Leisure Participation and Leisure Satisfaction: Moderating Effects of Personality Traits, 3, Vol:3, Journal of Sport and Recreation Research, 2009.

LUO, Lu ve Hu, Chia-hsin, Personality, Leisure Experiences and Happiness, 6, Journal of Happiness Studies, 2005.

MUNUSTURLAR, Süleyman; 'Examination of the Leisure Attitudes of Individuals Living in Turkey From An East to West Perspective', 2(105), Baltic Journal of Sport Health Sciences, 2017.

MUZİNDUTSİ, Paul-Francois, ve Diana Viljoen, Socio-Demographic Factors Influencing Leisure Attitude Among Undergraduate Students at a South

African Universty, 1, International Journal of Social Sciences and Humanity Studies, 2016.

ÖKSÜZ, Ekrem; ‘Yüksek Öğrenim Kiredi ve Yurtlar Kurumu ile Özel Yurtlarda İkamet eden Öğrencilerin Boş zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği)’, **Yüksek Lisans Tezi**, Balıkesir, 2012.

ÖZŞAKER, Murat; “Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılamama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme”,**Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi**, 2012, 126-131.

PAKSOY, Meltem ve diğerleri, **Abdullah Gül Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreasyon Etkinliklerine Katılımını Etkileyen Faktörler**,4, International Journal of Science Culture and Sport, 2016.

PEPE, Kadir; “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde Okuyan Öğrencilerin Serbest Zaman Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları ile Beklentilerinin Araştırılması”,**Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi**, 3, 1, 2008, 42-51.

RICHARD L. Gage ve Brijesh Thapa, **Volunteer Motivations and Constraints Among College Students: Analysis of the Volunteer Function Inventory and Leisure Constraints Models**,41(3), Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, 2012.

ROVİO, suvi ve diğerleri, **Leisure-time physical activity at midlife and the risk of dementia and Alzheimer’s disease**, Lancet Neurol, 4, 2005.

SABBAĞ, Çiğdem ve Elif Aksoy, **Üniversite Öğrencileri ve Çalışanların Boş zaman Etkinlikleri: Adıyaman Örneği**, sayı: 4, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2011.

SAĞCAN, Mustafa; **Rekreasyon ve Turizm**, Cumhuriyet Basımevi, İzmir, 1986.

SANGHEE, Chun ve diğerleri, **The Contribution of Leisure Participation and Leisure Satisfaction to Stress-Related Growth**,34:5, Leisure Sciences, 2012.

SERDAR, Emrah ve Serap Mungan Ay, **Üniversite Öğrencilerinin Katıldıkları Serbest Zaman Etkinliklerinden Tatmin Olma ve Algılanan Özgürlük Düzeylerinin İncelenmesi**, 2, İÜ Spor Bilimleri Dergisi, 2016.

SEVİL, Tuba ve diğerleri, **Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi**, 1, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2012.

SİVRİKAYA, Ömer ve Mensur Pehlivan ,**Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapmasını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi**, 1, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, 2015.

SUNYOONG, Kim ve diğerleri, **The Relationship among Leisure Attitude, Satisfaction, and Psychological Wellbeing for College Students**,15(1), Journal of Physical Education and Sport (JPES), 2015.

SOMUNCU, Mehmet ve Arzu Sibel Gültekin ve Serdar Ceylan, **Ankara’daki Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilimlerinin Saptanması**, 3, III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Eskişehir, 2015.

TEL, Mikail ve Bahadır Köksalan, **Öğretim Üyelerinin Spor Etkinliklerinin**

Sosyolojik Olarak İncelenmesi (Doğu Anadolu Örneği)., 18, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2008.

TERCAN KAAS, Evren; “Üniversite Öğrencilerinde Rekreasyon Aktivitelerine Katılım, Yaşam Tatmini, Algılanan Stres ve Benlik Saygısının İncelenmesi” III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 2015, 568-576.

TEZCAN, Mahmut; **Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, 1982.

TOLUKAN, Ersan ve Baki Yılmaz, **Özel Yetenekle İlgili Bölümlerde Okuyan Öğrencilerin Rekreasyonel Aktivitelere Katılımlarına Engel Olabilecek Unsurların Belirlenmesi**, 1, International Journal of Science Culture and Sport, 2014.

TORKİLSEN, George; **Recreation and Leisure Management.** 5th edition. Taylor and Francis Group, London and New York, 2005.

TOTAL, Osman; “Üniversite Yerleşkeleri, Rekreasyon ve Engelliler” III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Eskişehir, 3, 2015, 411-418.

TÜTÜNCÜ, Özkan ve diğerleri, **Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Unsurların Analizi**, 22, Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences, 2011.

TÜTÜNCÜ, Özkan; “Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisinin Yaşam Kalitesindeki Rolü”, **Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi**, 23, 2, 2012.

ÜSTÜN, Ümit Doğan ve Arslan Kalkavan, **Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerini Rekreatif Faaliyetlere Katılmaya Motive Eden Faktörlerin Araştırılması**, 2, II. Rekreasyon Araştırma Kongresi, Kuşadası, Aydın, 2013.

WALKER, Gordon J. ve Xiye Wang, **A Cross-Cultural Comparison of Canadian and Mainland Chinese University Students' Leisure Motivations**, Leisure Sciences, 30:3, 2008.

WALKER, Gordon J., Jackson Edgar, Deng Jinyang. **Culture and leisure constraints: A comparison of Canadian and Mainland chinese university students**, 40, Journal of Leisure Research, 2008.

YAĞMUR, Rıfat ve Yücel Ocak, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencileri ile Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Serbest Zaman Aktivitelerinin Karşılaştırılması**, 1, Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi Journal of Sports and Performance Researches, 2013.

YERLİSU LAPA, Tennur ve Evren Ağyar, **Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Katılımlarına göre Algılanan Özgürlük**, 23, Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences, 2012.

YETİM, A. Azmi; **Sosyoloji ve Spor**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2005.

ZORBA, Erdal ve diğerleri; **Herkes İçin Spor**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2005.

XİNİRAN, Y. Lehto ve diğerleri, **Student Life Stress and Leisure Participation**, 17:2, Annals of Leisure Research, 2014.

EKLER

Ek-1: Anket Formu

KİŞİSEL BİLGİLER VE GENEL SORULAR

1.Cinsiyetiniz? 1.Erkek () 2.Kadın ()

2.Üniversiteniz

3.Gelirdurumunuz?

1.500 tl() 2.501-1000 tl() 3.1001-1500 tl() 4.1501-2000 tl() 5.2001 tl ve üstü ()

4.Annenizin öğrenim durumu nedir?

1.İlkokul/Ortaokul () 2.Lise () 3.Yüksekokul/Üniversite ()

4.Lisansüstü(Yüksek lisans/Doktora) ()

5.Babanızın öğrenim durumunedir?

1.İlkokul/Ortaokul () 2.Lise () 3.Yüksekokul/Üniversite ()

4.Lisansüstü(Yüksek lisans/Doktora) ()

6.Aileniz neredeyaşamaktadır?

1.Büyükşehir() 2.İl merkezi () 3.İlçe() 4.Kasaba() 5.Köy () 7.Öğrenim gördüğünüz ilde neredekalıyorsunuz?

1.Ailemle() 2.Devlet yurdunda() 3.Özel yurтта () 4. evde ()

5.Akrabalarımın yanında () 6.Diğer () (Belirtiniz)

Boş zaman; kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve sorumluluklarının dışında kalan, kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır.

8.Size göre boş zamanları değerlendirmenin akademik başarıya etkisi nasıldır?

1.Başarıyı artırır() 2.Başarıyı düşürür() 3.Hiçbir etkisi yoktur () 4. Diğerleri ()

9. Günlük boş zaman süreniz nekadardır?

1.Hiç yok () 2.0-1 saat() 3.1-2 saat() 4.3-4 saat () 5.5-6 saat() 6.7

saat ve daha fazla ()

10. Haftalık sahip olduğunuz boş zaman süresinin size göre yeterliliğini nasıldır?

1. Kesinlikle Yetersiz () 2. Yetersiz () 3. Yeterli () 4. Kısmen Yeterli () 5. Tamamen Yeterli ()

11. Boş zamanlarınızı olumlu kullandığınızı düşünüyor musunuz?

1. Evet () 2. Kısmen Evet () 3. Hayır () 4. Kısmen Hayır ()

12. Üniversitenin sunduğu boş zaman değerlendirme imkânlarını yeterli buluyor musunuz?

1. Kesinlikle Yetersiz () 2. Yetersiz () 3. Yeterli () 4. Kısmen Yeterli () 5. Tamamen Yeterli ()

13. Boş zaman faaliyetlerine en çok kimlerle katılıyorsunuz?

1. Yalnız () 2. Ailemle () 3. Arkadaş grubuyla () 4. Diğer () (Belirtiniz)

EK-2: Boş Zaman Tutum Ölçeği

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			1	2	3	4	5
1	Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak zamanı akıllıca kullanmaktır						
2	Boş zaman aktiviteleri bireyler ve toplum için faydalıdır						
3	İnsanlar çoğunlukla arkadaşlık ilişkilerini boş zamanlarında geliştirirler						
4	Boş zaman aktiviteleri sağlığa katkı sağlar						
5	Boş zaman aktiviteleri mutluluğu artırır						
6	Boş zaman çalışma verimini artırır						
7	Boş zaman aktiviteleri enerjiyi yenilemeye yardımcı olur						
8	Boş zaman aktiviteleri kişisel gelişim için bir araç olabilir						
9	Boş zaman aktiviteleri bireylerin rahatlamasına yardımcı olur						
10	İnsanlar boş zaman aktivitelerine ihtiyaç duyar						
11	Boş zaman aktiviteleri sosyal ilişkiler için iyi bir fırsattır						
12	Boş zaman aktiviteleri önemlidir						
13	Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olduğumda zaman çok çabuk geçiyor						
14	Boş zaman aktivitelerim bana keyif veriyor						
15	Boş zaman aktivitelerime değer veririm						
16	Boş zamanım boyunca kendim olabiliyorum						
17	Boş zaman aktivitelerim bana zevkli deneyimler sağlar						
18	Boş zamanın benim için iyi olduğunu hissediyorum						
19	Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmaktan hoşlanıyorum						
20	Boş zaman aktivitelerim canlandırıcıdır						
21	Boş zaman aktiviteleri ile sık sık meşgul olmanın uygun olduğunu düşünüyorum						
22	Boş zaman aktiviteleri için harcadığım zamanın boşa geçmediğini hissediyorum						
23	Boş zaman aktivitelerinden hoşlanıyorum						
24	Boş zaman aktiviteleri dikkatimin tamamını alıyor						
25	Boş zaman aktivitelerine sık sık katılırım						
26	İmkanım olsa bu boş zaman aktiviteleri için harcadığım zaman miktarını artırırım						
27	Gelir durumum müsaade ettiği ölçüde boş zaman aktivitelerimde kullanmak üzere araç-gereç satın alırım						

28	Zamanın ve param yetse daha yeni boş zaman aktivitelerine katılırim					
29	Boş zaman aktivitelerimde daha yeterli olabilmek için önemli derecede zaman ve eforharcarım					
30	Seçme şansım olsa boş zaman ihtiyaçlarını karşılayan bir şehir ya da çevrede yaşarım					
31	Plansız bile olsa bazı boş zaman aktivitelerine katılırim					
32	Boş zaman aktivitelerini daha iyi yapabilmek için bir seminer ya da kursa katılabilirim					
33	Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olmak için boş zamanımın artması gerektiğini düşünüyorum					
34	Meşgulken bile boş zaman aktivitelerine katılırim					
35	Boş zaman aktivitelerine yönelik eğitim ve ön hazırlık için zaman harcayabilirim					
36	Diğer aktiviteler arasında boş zamanıma yüksek öncelik tanırım					

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Sinan BÖLÜKBAŞ			
Doğum Yeri:	Aksaray			
E-Mail	guzelbey68@hotmail.com			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
Lisans	Niğde Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Niğde	2000
İş Deneyimi:	Somuncubaba Anadolu Lisesi, Müdür Yardımcısı – 2018 Halen devam etmekte MEB Beden Eğitimi Öğretmenliği- 2007-2017			